

Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Családpolitikai Szótár

2010

Szociális és Munkaügyi Minisztérium
Lakossági Tájékoztatási és Tanácsadási Osztály
Összeállította: Ruminé Szijártó Ildikó
Felelős kiadó: Dr. Veres Gábor

A **Minisztérium** postacíme:
1373 Budapest, Postafiók 609.

A **Minisztérium** központi telefonszáma
473-8100 (Alkotmány u. 3. ép.)

Az **Ügyfélszolgálati Iroda** elérhetőségei:
ugyfelszolgalat@szmm.gov.hu
Címe: Budapest, V. Hold u. 1.

Ügyfélfogadási idő:
hétfőtől-csütörtökig 9-15 óráig
pénteken 9-13 óráig

	Telefon	E-mail
szociális ügyek, családtámogatás, nyugdíj	428-9944	ugyfelszolgalat@szmm.gov.hu
munkajog	428-9941	info@lab.hu

A **Minisztérium honlapjának** címe:
www.szmm.gov.hu

A család az emberi élet legfontosabb közössége: az ember itt tanulja meg először, hogyan viszonyuljon a többi emberhez, itt tapasztalja meg először, mit jelent szeretni, és szeretve lenni, és itt találkozik először azokkal a korlátokkal, amelyek majd felnőttként is megszabják élete kereteit.

A családok egy része szerencsésebb, más részük viszont kedvezőtlen adottságok között, hátrányos helyzetben kénytelen feladatait ellátni. A Magyar Köztársaság több törvényének deklarált célja az állampolgárok, a családok szociális biztonságának elősegítése, megteremtése és megőrzése. A jogszabályok önmagukban természetesen nem képesek a különbségek megszüntetésére, a társadalmi igazságosság érvényesítésére. Ennek oka – többek között – az, hogy a bennük foglaltak nem mindig jutnak el az érintettekhez. Gyakran tapasztaljuk, hogy a családok, a gyermeket nevelő szülők azért nem érvényesítik jogukat, mert eltévednek a jogszabályok rengetegében, nem ismerik az őket megillető ellátásokat, az igénylés módját, s azt, hogy hol állapítják meg ellátásaikat.

Az ellátások rendszerében való eligazodás elősegítése érdekében, a 2010-es évre vonatkozó módosításoknak megfelelően az idén újra összeállítottuk Családpolitikai Kiszótárunkat. Hagyományainkhoz híven ebben a kötetben is igyekeztünk jól áttekinthető, könnyen kezelhető formában bemutatni az ellátások különböző formáit, a jogosultság feltételeit, az igénylés módját. A címszavakra épülő struktúra mellett jogszabálygyűjtemény és az egyes ellátások összegeinek tételes megjelenítése is segíti az eligazodást.

Reméljük, kiszótárunk hatékony segítséget nyújt a kötet forgatóinak lehetőségeik megismerésében, azok gyakorlati hasznosításában és jogaik érvényesítésében.

Lakossági Tájékoztatói és Tanácsadási Osztály

adósságkezelési szolgáltatás: három elemű szociális ellátás, amely az adósságcsökkentési támogatásból és tanácsadásból, valamint a lakásfenntartási támogatás nyújtásából áll. A települési önkormányzat adósságkezelési szolgáltatásban részesítheti azt a személyt, akinek a lakhatási költségek körébe tartozó adóssága meghaladja az ötvenezer forintot, adóssága legalább hat havi és a háztartásában egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az önkormányzat rendeletében meghatározott jövedelemhatárt.

Adósságnak minősül a közüzemi díjtartozás (pl. gáz, távfűtés, víz, csatornahasználati díj) lakbérhátralék, közösköltség-hátralék, a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből, illetve abból átváltott szabad felhasználású kölcsönszerződésből fennálló hátralék.

A támogatás megállapításának feltételeként vállalni kell az adósság és az adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, és az adósságkezelési tanácsadáson való részvételt.

1993. évi III. törvény

aktív korúak ellátására jogosult:

Az az aktív korú személy, aki

- aki egészségkárosodott, azaz: aki munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy aki a vakok személyi járadékában részesül, vagy aki fogyatékosági támogatásban részesül, vagy
- akinek esetében a munkanélküli-járadék, álláskeresési járadék, álláskeresési segély, vállalkozói járadék folyósítási időtartama lejárt, vagy
- akinek esetében az álláskeresési támogatás folyósítását keresőtevékenység folytatása miatt a folyósítási idő lejártát megelőzően szüntették meg, és a keresőtevékenységet követően az álláskeresési támogatásra nem szerez jogosultságot, vagy
- aki az aktív korúak ellátása iránti kérelem benyújtását megelőző két évben az állami foglalkoztatási szervvel legalább egy év időtartamig együttműködött, vagy
- akinek esetében az ápolási díj, a gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, a rendszeres szociális járadék, a bányász dolgozók egészségkárosodási járadéka,

az átmeneti járadék, a rehabilitációs járadék, a rokkantsági nyugdíj, a baleseti rokkantsági nyugdíj, az ideiglenes özvegyi nyugdíj folyósítása megszűnt, illetve az özvegyi nyugdíj folyósítása a gyermek életkorának betöltése miatt szűnt meg, és közvetlenül a kérelem benyújtását megelőzően az állami foglalkoztatási szervvel legalább három hónapig együttműködött, feltéve, hogy saját maga és családjának megélhetése más módon nem biztosított, és keresőtevékenységet - ide nem értve a közfoglalkoztatást és az alkalmi munkavállalói könyvvvel végzett munkát - nem folytat.

1993. évi III. törvény

alapszabadság: Az alapszabadság mértéke húsz munkanap.

A szabadság a munkavállaló

- huszonötödik életévétől huszonegy;
- huszonnyolcadik életévétől huszonkettő;
- harmincegyedik életévétől huszonhárom;
- harmincharmadik életévétől huszonnégy;
- harmincötödik életévétől huszonöt;
- harminchetedik életévétől huszonhat;
- harminckilencedik életévétől huszonhét;
- negyvenegyedik életévétől huszonnyolc;
- negyvenharmadik életévétől huszonkilenc;
- negyvenötödik életévétől harminc

munkanapra emelkedik.

1992. évi XXII. törvény

anyakönyv: Az anyakönyv hatósági nyilvántartás, amely - az ellenkező bizonyításáig - közhitelűen tanúsítja a benne feljegyzett (születés, házasságkötés, halálozás) adatokat, illetőleg azok változását.

1982. évi 17. törvény

állami foglalkoztatási szerv: ellátja:

- a munkanélküliek nyilvántartásba vételével
- a munkaközvetítéssel, a munka- és pályatanácsadói és egyéb tevékenységgel
- a munkanélküli ellátások, továbbá egyes foglalkoztatást elősegítő támogatások megállapításával, megszüntetésével és visszakövetelésével kapcsolatos feladatokat.

álláskeresési járadék: Az állami foglalkoztatási szerv álláskeresési járadékot állapít meg annak a személynek, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző négy éven belül legalább háromszázhatvanöt nap munkaviszonnal rendelkezik, vagy egyéni, illetőleg társas vállalkozói tevékenységet folytatott, feltéve ez utóbbi esetben, hogy vállalkozói tevékenysége alatt járulékfizetési kötelezettségének eleget tett.
- rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani.

1991. évi IV. törvény

álláskeresési segély: az álláskereső kérelmére álláskeresési segélyt kell megállapítani, ha

- rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjra nem jogosult, továbbá táppénzben nem részesül,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani és
 - az álláskeresési járadékot részére legalább 180 nap időtartamra állapították meg, és a járadék folyósításának időtartamát kimerítette és a kérelmét az álláskeresési járadék folyósításának megszüntetésétől számított 30 napon belül benyújtotta, vagy
 - álláskeresővé válását megelőző négy éven belül legalább 200 nap munkaviszonnal rendelkezik, és álláskeresési járadékra nem jogosult, vagy
 - a kérelem benyújtásának időpontjában a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséhez legfeljebb öt év hiányzik, és legalább 140 napon át álláskeresési járadékban részesült, és az álláskeresési járadék folyósítása időtartamát kimerítette.

A c) pontban meghatározott esetben az álláskeresési segélyre való jogosultság további feltétele, hogy az álláskereső

- az álláskeresési járadék folyósításának kimerítését követően három éven belül betöltötte a c) pontban meghatározott életkort, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel.

1991. évi IV. törvény

álláskereső: az a személy, aki

- a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkezik, és
- oktatási intézmény nappali tagozatán nem folytat tanulmányokat, és
- öregségi nyugdíjra nem jogosult, és
- az alkalmi foglalkoztatásnak minősülő jogviszony kivételével munkaviszonyban nem áll, és egyéb kereső tevékenységet sem folytat, és
- elhelyezkedése érdekében az állami foglalkoztatási szervvel együttműködik, és akit
- az állami foglalkoztatási szerv álláskeresőként nyilvántart.

1991. évi IV. törvény

anyasági támogatás: a szülést követően az a nő jogosult a támogatásra, aki várandóssága alatt legalább négy alkalommal - koraszülés esetén legalább egyszer - terhsgondozáson részt vett. Az igényt a szülést követő 6 hónapon napon belül lehet benyújtani.

Összegét lásd: Függelék.

1998. évi LXXXIV. törvény

apák fizetett szabadsága: gyermeke születése esetén öt munkanap munkaidő-kedvezmény illeti meg az apát, melyet legkésőbb a születést követő második hónap végéig kérésének megfelelő időpontban köteles a munkáltató kiadni. A munkaidő-kedvezmény tartamára távolléti díj jár. A kedvezmény abban az esetben is megilleti az apát, ha gyermeke halva születik, vagy meghal. A munkaidő-kedvezmény igényléséhez be kell mutatni a gyermek születési anyakönyvi kivonatát, illetve halva született gyermek esetén a halotti anyakönyvi kivonat eredeti példányát, és írásban nyilatkozni kell arról, hogy ő a szülői felügyeletet gyakorló vér szerinti vagy örökbefogadó apa, ez a joga nem szünetel,

illetve nem lett megszüntetve. Ikergyermekes szünetése esetén a munkaidő-kedvezmény szintén öt munkanap.

1992. évi XXII. törvény

ápolási díj: jövedelmet pótló, illetve kiegészítő támogatás a tartós gondozásra, ápolásra szoruló személyt ellátó hozzátartozó részére. Ápolási díjra jogosult a jegyes kivételével az a hozzátartozó, aki az önmaga ellátására képtelen, állandó és tartós felügyeletre, gondozásra szoruló *súlyos fogyatékos vagy 18. életévét be nem töltött tartósan beteg* személy gondozását, ápolását végzi. (Összegét lásd: Függelék.) Az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint megállapítható az ellátás 18 év feletti tartós beteg ápolása esetén is.

1993. évi III. törvény

árvaellátás: Árvaellátásra az a gyermek jogosult, akinek szülője haláláig az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati időt megszerezte, vagy öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjasként halt meg. Az ellátás a gyermek 16. életévének betöltéséig jár, de ha oktatási intézmény nappali tagozatán tanul, a tanulmányok tartamára, legfeljebb 25 éves koráig folyósítható. Összege annak a nyugdíjnak a 30 %-a, ami az elhunytat öregségi, rokkantsági nyugdíjként, baleseti rokkantsági nyugdíjként megillette volna halála időpontjában.

1997. évi LXXXI. törvény

átmeneti járadék: Átmeneti járadékra az a személy jogosult, akinek legalább 40%-os mértékű egészségkárosodása a keresőtevékenység folytatásának időtartama alatt - ideértve a keresőtevékenység megszűnését követően folyósított táppénz, baleseti táppénz és a Foglalkoztatási törvény szerinti pénzbeli ellátás időtartamát is - keletkezett, és ezzel összefüggésben a jelenlegi vagy az egészségkárosodását megelőző munkakörében, illetve a képzettségének megfelelő más munkakörben való foglalkoztatásra rehabilitáció nélkül nem alkalmas, és

- a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt öt éven belül eléri, és
- rendelkezik az öregségi nyugdíjhoz szükséges szolgálati idővel, és

- saját jogú nyugellátásra nem jogosult, és
- nem részesül rendszeres pénzellátásban, kereset-kiegészítésben, átmeneti kereset-kiegészítésben, jövedelem-kiegészítésben, átmeneti jövedelem-kiegészítésben, rendszeres szociális járadékban, bányász dolgozók egészségkárosodási járadékában, és
- keresőtevékenységet nem folytat, vagy az átmeneti járadékra való igény benyújtását megelőző négy naptári hónapra vonatkozó keresetének, jövedelmének havi átlaga nem haladja meg a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegének 80%-át.

387/2007. (XII. 23.) Kormányrendelet

átmeneti segély: a települési önkormányzat képviselő-testülete a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére a rendeletében meghatározott feltételek szerint átmeneti segélyt nyújt.

Az átmeneti segély adható alkalmanként és havi rendszerességgel.

1993. évi III. törvény

babakötvény (fiatalok életkezdési támogatása): 2006. január 1-jétől a Magyar Köztársaság valamennyi újszülött polgára számára támogatást nyújt, amely arra szolgál, hogy a nagykorúság kezdetén, vagyis a 18. életév betöltése után könnyebb legyen a fiatalok életkezdése, továbbtanulás, pályaválasztás, otthonteremtés vagy családalapítás esetén.

2005. évi CLXXIV. törvény

baleseti járadék: baleseti járadékra az jogosult, akinek üzemi baleset következtében tizenhárom százalékot meghaladó egészségkárosodása keletkezett, de baleseti rokkantsági nyugdíj, rehabilitációs járadék nem illeti meg.

1997. évi LXXXIII. törvény

baleseti járadék folyósításának időtartama: ha az egészségkárosodás mértéke a húsz százalékot nem haladja meg, a baleseti járadék legfeljebb két éven át, ha meghaladja, az egészségkárosodás tartamára időbeli korlátozás nélkül jár. A szilikózisból és azbesztózisból eredő és húsz százalékot meg

nem haladó egészségkárosodás fennállása alatt a baleseti járadék időbeli korlátozás nélkül jár.

1997. évi LXXXIII. törvény

baleseti rokkantsági nyugdíj: üzemi baleset (foglalkozási betegség) következtében történő megrokkulás esetén szolgálati időtől függetlenül járó nyugellátás.

1997. évi LXXX. törvény

baleseti táppénz: baleseti táppénz annak jár, aki a biztosítás fennállása alatt, vagy a biztosítás megszűnését követő legkésőbb harmadik napon üzemi baleset következtében keresőképtelenné válik.

1997. évi LXXXIII. törvény

baleseti táppénz folyósításának időtartama: a baleseti táppénz - az előzetes biztosítási időre és táppénzfolyósításra tekintet nélkül - egy éven keresztül jár azzal, hogy a baleseti táppénz folyósítása legfeljebb egy évvel meghosszabbítható.

1997. évi LXXXIII. törvény

baleseti táppénz összege : a baleseti táppénz összege azonos a baleseti táppénzre való jogosultság kezdő napját közvetlenül megelőző naptári hónapban végzett munkáért, tevékenységért kifizetett (elszámolt), a biztosított pénzbeli egészségbiztosítási járulékalapot képező jövedelmének naptári napi összegével. Ha a biztosított a baleseti táppénzre való jogosultságot megelőző hónapban nem volt pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett, a baleseti táppénz összege a balesetet megelőzően elért tényleges, annak hiányában a szerződés szerinti jövedelméből számított naptári napi átlagjövedelem.

1997. évi LXXXIII. törvény

betegszabadság: évenként tizenöt munkanap. A betegszabadság naptári évben igénybe nem vett része később nem igényelhető. A keresőképtelenséget az orvosnak kell igazolnia. A munkavállalónak betegszabadság idejére táppénz nem jár, hanem távolléti díjának 70 %-a illeti meg. Év

közben kezdődő munkaviszony esetén a munkavállaló a naptári évre járó betegszabadság időarányos részére jogosult.
1992. évi XXII. törvény

biztosított:

- a) a munkaviszonyban (ideértve az országgyűlési képviselőt, európai parlamenti képviselőt is), közalkalmazotti, illetőleg közszolgálati jogviszonyban, ügyészégi szolgálati jogviszonyban, bírósági jogviszonyban, igazságügyi alkalmazotti szolgálati viszonyban, hivatásos nevelőszülői jogviszonyban álló személy, a Magyar Honvédség, a rendvédelmi szervek, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja, a Magyar Honvédség szerződéses állományú tagja, a katonai szolgálatot teljesítő önkéntes tartalékos katona, továbbá az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyban álló személy (munkaviszony), tekintet nélkül arra, hogy foglalkoztatása teljes vagy részmunkaidőben történik,
- b) a szövetkezet tagja - ide nem értve az iskolaszövetkezet nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató tanuló, hallgató tagját -, ha a szövetkezet tevékenységében munkaviszony, vállalkozási vagy megbízási jogviszony keretében személyesen közreműködik,
- c) a tanulószerveződés alapján szakképző iskolai tanulmányokat folytató tanuló
- d) az álláskeresési támogatásban részesülő személy,
- e) a kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő egyéni vállalkozó,
- f) a kiegészítő tevékenységet folytatónak nem minősülő társas vállalkozó,
- g) a díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (bedolgozói, megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban, segítő családtagként) személyesen munkát végző személy - a külön törvényben meghatározott közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy kivételével - amennyiben az e tevékenységből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér harminc százalékát, illetőleg naptári napokra annak harmincad részét,

- h) az egyházi szolgálatot teljesítő egyházi személy, szerzetesrend tagja (együtt: egyházi személy), kivéve a saját jogú nyugdíjast,
- i) a mezőgazdasági őstermelő, ha a reá irányadó nyugdíjkorhatárig hátralévő idő és a már megszerzett szolgálati idő együttesen legalább 20 év, kivéve
 - az őstermelői tevékenységet közös igazolvány alapján folytató kiskorú személyt és a gazdálkodó család kiskorú tagját,
 - az egyéb jogcímen - ide nem értve a g) pont szerint - biztosítottat,
 - a saját jogú nyugdíjast és az özvegyi nyugdíjban részesülő személyt, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

1997. évi LXXX. törvény

biztosítás szünetelése: szünetel a biztosítás:

- a fizetés nélküli szabadság, a munkavégzési (szolgálatteljesítési) kötelezettség alóli mentesítés, valamint az igazolatlan távollét időtartama alatt, kivéve
 1. ha a fizetés nélküli szabadságot háromévesnél fiatalabb gyermek gondozása vagy nyolc évesnél fiatalabb gyermek után járó gyermeknevelési támogatásra való jogosultság vagy tizennégy évesnél fiatalabb gyermek után járó gyermekgondozási segélyre való jogosultság, illetőleg tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermek otthoni ápolása címén vették igénybe,
 2. ha a munkavégzés alóli mentesítés idejére a munkaviszonyra vonatkozó szabály szerint átlagkereset jár, illetőleg munkabér (illetmény), átlagkereset (távolléti díj), táppénzfizetés történt;
- az előzetes letartóztatás, szabadságvesztés tartama alatt is, kivéve, ha a letartóztatottat az ellene emelt vád alól jogerősen felmentették, vagy a büntetőeljárást megszüntették, továbbá, ha az elítéltet utóbb a bíróság jogerősen felmentette;
- az ügyvéd, a közjegyző, a szabadalmi ügyvivő biztosítása arra az időtartamra, amelyre kamarai tagságát szünetelteti.

1997. évi LXXX. törvény

biztosított egészségbiztosítási ellátásra való jogosultsága: a biztosítottak a társadalombiztosítás valamennyi ellátására (pénzbeli, egészségügyi szolgáltatás) jogosultságot szerezhetnek.

1997. évi LXXX. törvény

biztosítási jogviszonyban álló nyugdíjas személy egészségbiztosítási ellátásra való jogosultsága: a biztosított, saját jogú nyugellátásban részesülő személy baleseti ellátásra, és egészségügyi szolgáltatásra jogosult, pénzbeli ellátásra (táppénz) nem szerez jogosultságot. Ha a nyugdíj folyósítása szünetel, a saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott pénzbeli egészségbiztosítási járulékot is köteles fizetni, s ebben az esetben a pénzbeli ellátásra is jogosultságot szerez.

1997. évi LXXX. törvény

bölcsőde: a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény.

A bölcsőde a Tanulási Képességet Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottság szakvéleménye alapján elláthatja fogyatékos gyermekek korai fejlesztését és gondozását legfeljebb a gyermek 6 éves koráig.

A bölcsőde szolgáltatásként tanácsadással, időszakos gyermekfelügyelettel, gyermekhotel működtetésével, vagy más gyermeknevelést segítő szolgáltatással segítheti a családokat.

1997. évi XXXI. törvény.

család: a szülő(k) és gyermeke(ik) alkotta közösség alapvető, természetes, élő sejtje a társadalomnak, melyre minden más közösség és maga a társadalom egésze épül.

családi adókedvezmény: a személyi jövedelemadóról szóló törvényben foglaltak szerint kedvezmény illeti meg azokat a három vagy több gyermeket nevelő családokat, ahol legalább az egyik családi pótlékra jogosult szülő személyi jövedelemadót fizet.

Az adókedvezményt a családtagok megosztva is igénybe vehetik.

Kedvezményezett eltartott az, akire tekintettel a családok támogatásáról szóló törvény szerint családi pótlékot folyósítanak, ide értve azt is, aki a családi pótlékra saját jogán jogosult, valamint a magzat a várandóság időszakában (fogantatása 91. napjától megszületéséig) és a rokkantsági járadékban részesülő személy.

(Összegét lásd: Függelék)

1995. évi CXVII. törvény

családi életre nevelés: célja, hogy a gyermekek a családi értékeket, magatartásformákat, a harmonikus családi életben szükséges alapismereteket megismerjék és elsajátítsák. Elsősorban önismeretre, kapcsolatok fenntartására, felelősségvállalásra nevelés, annak bemutatása, hogy az ember párkapcsolatban és közösségben teljeseedik ki és válik boldoggá.

családi gyermekfelügyelet: a gyermekek napközbeni ellátásaként családi gyermekfelügyelet biztosítható az ellátást nyújtó saját otthonában. A családi gyermekfelügyelet a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést és étkeztetést. A családi gyermekfelügyelet keretében két évestől négy éves korig gondozható gyermek. A családi gyermekfelügyelet ellátása során - a saját, napközbeni ellátást máshol igénybe nem vevő gyermeket is beszámítva - legfeljebb három gyermek gondozható.

1997. évi XXXI. törvény

családi napközi: a gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő, továbbá az iskolai oktatásban részesülő gyermeknek az iskola nyitvatartási idején kívüli, valamint az iskolai napközit vagy tanulószobai ellátást igénybe nem vevő gyermeknek családi napköziben történő - nem közoktatási célú - ellátása.

1997. évi XXXI. törvény

családi pótlék: az állam havi rendszerességgel nyújtja a gyermek nevelési, iskoláztatási költségeihez. **2009. szeptember 1-jétől** a családi pótlék a gyermek védelembe vétele esetén részben természetbeni formában is nyújtható.

1998. évi LXXXIV. törvény

családi pótlékra jogosult

- vérszerinti, az örökbefogadó szülő, a szülővel együtt élő házastárs,
- az a személy, aki a saját háztartásában nevelt gyermeket örökbe kívánja fogadni, és az erre irányuló eljárás már folyamatban van (továbbiakban együtt szülő)
- a nevelőszülő, a hivatásos nevelőszülő és a gyám,
- a 16. életévét betöltött, a szülői házat gyámhivatali engedéllyel elhagyó kiskorú szülő a saját háztartásában nevelt gyermek után
- az a személy, akihez a gyermeket a gyámhivatal ideiglenes hatállyal elhelyezte,
- a vagyonkezelői joggal felruházott gyám, illetve a vagyonkezelő eseti gondnok a gyermekotthonban, a javítóintézetben nevelt, vagy a büntetés-végrehajtási intézetben lévő, gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló gyermek (személy) után
- a szociális intézmény vezetője az intézményben elhelyezett gyermek (személy) után.
- a gyámhivatal által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy, feltéve, ha tanköteles, vagy ha nem tanköteles korú, de közoktatási intézményben folytat tanulmányokat.

1998. évi LXXXIV. törvény

családi pótlékra saját jogán jogosult

- a 18. életévét betöltött, tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy,
- az a közoktatási intézményben tanulmányokat folytató nagykorú,
 - akinek mindkét szülője elhunyt
 - akinek a vele egy háztartásban élő hajadon, nőtlen, elvált vagy házastársától különélő szülője elhunyt,
 - aki kikerült az átmeneti vagy tartós nevelésből,
 - akinek a gyámsága nagykorúvá válása miatt szűnt meg.
- a gyámhivatal által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy, ha nem tanköteles korú, de közoktatási intézményben folytat tanulmányokat, feltéve, hogy a családi pótlék nagykorúságát megelőzően is részére került folyósításra

- az a nagykorú személy, aki nem él az egyébként családi pótlékra jogosult személlyel közös háztartásban
1998. évi LXXXIV. törvény

család és nővédelmi gondozás: a család- és nővédelmi gondozás célja

- a gyermekvállalás optimális biológiai és pszichés körülményeinek elősegítése a fogamzás előtti gondozás és genetikai tanácsadás, valamint a termékenységi ciklus alatti gondozás (a várandós anya, a magzat, a gyermekágyas és szoptató anya gondozása),
- megismertetni az egyénekké azokat a családtervezési tennivalókat - ideértve a terhesség-megszakítással járó veszélyeket is - és fogamzásgátló módszereket, amelyekkel megtervezhetik és elősegíthetik utódaik fogantatását a kívánt számban és időben,
- a nők biológiai sajátosságaihoz igazodó, fokozott védelmükhöz szükséges összetett megelőzési tevékenység, ideértve a fogamzóképeség előtti, a termékenységi ciklus alatti, valamint a fogamzóképes kor utáni egészségvédelmet

CLIV. törvény és 33/1992. (XII.23.) NM rendelet

családok átmeneti otthona: az otthontalanná vált szülő és gyermeke együttes elhelyezését biztosító intézmény.

Az otthon biztosítja a szülő számára a gyermekével együttes lakhatást és a szükség szerinti további ellátást, segítséget nyújt a szülőnek gyermeke teljes körű ellátásához, gondozásához, neveléséhez, valamint közreműködik a család otthontalanságának megszüntetésében, helyzetének rendezésében.

családpolitika: a társadalompolitika része.

Közvetlen célja az, hogy megfelelő feltételeket teremtsen a család alapításához, a családok gyarapodásához, a családok megtartó erejének erősítéséhez és a családok által kívánatosnak tartott gyermekszám eléréséhez. E cél megvalósulása egyúttal eredményezi a kedvezőtlen népesedési folyamat megváltozását is.

családtámogatási ellátások:

- családi pótlék,
- gyermekgondozási támogatás: gyermekgondozási segély, gyermeknevelési támogatás,
- anyasági támogatás.

családtámogatási ellátások igénylése: az ellátás iránti kérelmet írásban kell előterjeszteni. Egyidejűleg a kérelemhez csatolni kell az elbíráláshoz szükséges tények, adatok igazolását.

A családi pótlék, gyermekgondozási segély, a gyermeknevelési támogatás, az anyasági támogatás iránti kérelmet a jogosult lakóhelye, tartózkodási helye szerint illetékes Magyar Államkincstár Regionális Igazgatósága bírálja el.

1998. évi LXXXIV. törvény

cselekvőképesség: cselekvőképes mindenki, akinek cselekvőképességét a törvény nem korlátozza vagy nem zárja ki. Aki cselekvőképes, maga köthet szerződést vagy tehet más jognyilatkozatot .

1959. évi IV. törvény

cselekvőképtelenség: cselekvőképtelen az a kiskorú, aki tizenegyedik életévét nem töltötte be és az, akit a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett. Korlátozottan cselekvőképes:

- az a kiskorú, aki a tizenegyedik életévét már betöltötte és nem cselekvőképtelen
- az a nagykorú, akit a bíróság gondnokság alá helyezett.

Gondnokság alá helyezés nélkül is cselekvőképtelen az, aki olyan állapotban van, hogy ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - tartósan vagy a jognyilatkozata megtételekor átmenetileg - teljesen hiányzik.

1959. évi IV. törvény

demográfia: népességlejtelődesi kutatással foglalkozó tudomány. A társadalom, a nemzet stabilitásának egyik alapja a demográfiai egyensúly. A demográfia nélkülözhetetlen eszköze a politikának. A népszámlálási adatok alapján készített rövid távú (10-20 éves) népesség-előreszámítások a családpolitika számára adnak eszközt egyes rész-kérdések

megoldásában, pl. korcsoportos népességszámok alakulása a családtámogatások, vagy az iskolai ellátások tervezéséhez. A hosszú távú (20-50 éves) előrejelzések a gazdaság- és társadalomfejlesztési kutatások célját szolgálják.

egészségbiztosítás: a társadalombiztosítás egyik alrendszere. Az egészség megőrzéséhez, helyreállításához, javításához, a foglalkoztatottak betegség miatt kieső jövedelmének pótlására hivatott rendszer.

egészségbiztosítási ellátások:

Egészségbiztosítási ellátások:

- egészségügyi szolgáltatás;
- pénzbeli ellátások:
 - terhességi-gyermekágyi segély,
 - gyermekgondozási díj,
 - táppénz;
- baleseti ellátások:
 - baleseti egészségügyi szolgáltatás,
 - baleseti táppénz,
 - baleseti járadék.

1997. évi LXXX. törvény

egészségkárosodás: az egész szervezetre vonatkoztatott, a szervezet felépítésében, funkcióiban betegség, sérülés vagy veleszületett rendellenesség következtében kialakult kedvezőtlen változás.

2007. évi LXXXIV. törvény

egészségügyi szolgáltatásra (szolidaritási alapon)jogosult:

Egészségügyi szolgáltatásra jogosult a biztosított személyeken túl az, aki

- a) táppénzben, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, baleseti táppénzben, baleseti járadékban,
- b) a saját jogán nyugdíjban, hozzátartozói nyugellátásban, rehabilitációs járadékban,
- c) mezőgazdasági járadékban (öregségi, munka-képtelenségi, özvegyi járadékban, növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi, özvegyi járadékban), átmeneti járadékban, rendszeres szociális járadékban,

- egészségkárosodási járadékban, fogyatékosági támogatásban, rokkantsági járadékban, házastársi pótlékban, házastársi jövedelempótlékban,
- d) nemzeti gondozási díjban (pótlékban), hadigondozotti ellátásban,
- e) bányászati kereset-kiegészítésben,
- f) gyermekgondozási segélyben,
- g) Magyarországon nyilvántartásba vett egyháztól, felekezettől nyugdíjban, a Magyar Alkotóművészeti Közalapítványtól öregségi nyugdíjban vagy rendszeres rokkantsági segélyben,
- h) rendszeres szociális segélyben, rendelkezésre állási támogatásban, időskorúak járadékában, ápolási díjban, gyermeknevelési támogatásban részesül,
- i) a közoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó alapfokú, középfokú nevelési-oktatási vagy a felsőoktatásról szóló törvény hatálya alá tartozó felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató nagykorú magyar állampolgár, valamint az a külföldi állampolgár, aki nemzetközi szerződés vagy az oktatásért felelős miniszter által adományozott ösztöndíj alapján létesített tanulói, hallgatói jogviszonyban áll. A tanuló és hallgató a tanulói jogviszony, illetőleg a hallgatói jogviszony kezdetétől a diákigazolványra való jogosultság megszűnéséig jogosult egészségügyi szolgáltatásra, ideértve a tanulói, hallgatói jogviszony szünetelésének időtartamát is.
- j) megváltozott munkaképességű, illetve egészségkárosodást szenvedett és munkaképesség-változásának mértéke az 50 százalékot, illetve egészségkárosodásának mértéke a 40 százalékot eléri, és az illetékes hatóság erre vonatkozó igazolásával rendelkezik,
- k) a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltötte és jövedelme nem éri el a minimálbér 30 százalékát,
- l) a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel, illetve magyar állampolgár esetén a lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező kiskorú személy,
- m) személyes gondoskodást nyújtó bentlakásos szociális intézményben elhelyezett személy (ide nem értve a külföldi állampolgárt), a gyermekvédelmi rendszerben

utógondozási ellátásban részesülő 18-24 éves fiatal felnőtt, továbbá az illetékes magyar hatóság által ideiglenes hatállyal elhelyezett, otthont nyújtó ellátás keretében átmeneti és tartós nevelésbe vett külföldi kiskorú személy,

- n) fogvatartott,
- o) a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 54. §-a alapján szociálisan rászorult,
- p) egészségügyi szolgáltatás megszerzése érdekében kötött megállapodás alapján jogosult,
- r) az egészségügyi szolgáltatási járulék fizetésére kötelezett,
- s) nevelőszülői tevékenységet folytat, és az e tevékenységből származó tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme nem éri el a minimálbér 30 százalékát, naptári napokra annak harmincad részét,
- t) hajléktalan.

Az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére való jogosultság a biztosítási jogviszonynak, illetve a fenti a)-o) és s) pontokban meghatározott jogosultsági feltételnek a megszűnését követően

- 45 napig marad fenn, amennyiben a jogosultsági feltétel a megszűnést megelőzően megszakítás nélkül legalább 45 napig fennállt,

- amennyiben a jogosultsági feltétel fennállásának az időtartama 45 napnál rövidebb volt, akkor ezen időtartammal hosszabbodik meg,

- 45 napig marad fenn, ha a jogosultsági feltétel megszűnését megelőzően fennállt korábbi jogosultsági feltétel 45 napnál hosszabb ideig állt fenn és az utolsóként megszűnt jogosultsági feltétel nem állt fenn 45 napig, de a két jogosultsági feltétel fennállása között 30 napnál kevesebb nap telt el.

A fentiek a biztosítás szünetelése esetén nem alkalmazhatók.

egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék: a biztosított által fizetendő egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék mértéke 7,5 százalék. Az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékon belül a természetbeni egészségbiztosítási járulék 4 százalék, a pénzbeli egészségbiztosítási járulék 2 százalék, a munkaerő-piaci járulék 1,5 százalék.

1997. évi LXXX. törvény

egészségügyi szolgáltatási járulék: az a belföldi személy, aki nem biztosított és egészségügyi szolgáltatásra a fenti a)-p) és s)-t) pontja alapján sem jogosult, köteles a meghatározott egészségügyi szolgáltatási járulékot fizetni. Mértéke havi 4.950 Ft (napi 165 Ft).

1997. évi LXXX. törvény

egyedülálló: az, aki hajadon, nőtlen, özvegy, elvált, házastársától külön él és nincs élettársa.

egyedülállónak kell tekinteni: a családi pótlék összegének megállapítása szempontjából azt a szülőt, gyámat is, aki saját maga vagy házastársa, élettársa

- közoktatási intézmény tanulója, felsőoktatási intézmény első oklevelet szerző hallgatója és jövedelme nincs,
- vakok személyi járadékában, vagy fogyatékosági támogatásban részesül,
- rokkantsági nyugdíjas, baleseti rokkantsági nyugdíjas, illetve rehabilitációs járadékban részesül, és nyugdíjának járadékának összege nem haladja meg a rokkantsági csoportonként megállapított legkisebb rokkantsági nyugdíj, illetve a legkisebb rehabilitációs járadék összegét és egyéb jövedelme nincs,
- nyugellátásban, átmeneti járadékban részesül és nyugdíjának, járadékának összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegét és egyéb jövedelme nincs,
- időskorúak járadékában, rendszeres szociális segélyben, rendszeres szociális járadékban, rokkantsági járadékban, hadigondozási járadékban részesül és egyéb jövedelme nincs,
- a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte és jövedelme nincs.

1998. évi LXXXIV. törvény

egyedül élő: az a személy, aki egyszemélyes háztartásban lakik.

egyenes ági rokonság: egyenes ági a rokonság azok között, akik közül az egyik a másiktól származik.

1954. évi IV. törvény

egyéni vállalkozó:

- a vállalkozói igazolvánnyal rendelkező természetes személy
- a magán-állatorvosi tevékenység gyakorlására jogosító igazolvánnyal rendelkező magánszemély, a gyógyszerész magántevékenység, falugondnoki tevékenység, tanyagondnoki tevékenység vagy szociális szolgáltató tevékenység folytatásához szükséges engedéllyel rendelkező magánszemély,
- az ügyvédekről szóló törvény hatálya alá tartozó ügyvéd, európai közösségi jogász (együtt: ügyvéd),
- az egyéni szabadalmi ügyvivő,
- a nem közjegyzői iroda tagjaként tevékenykedő közjegyző,
- a nem végrehajtói iroda tagjaként tevékenykedő önálló bírósági végrehajtó.

1997. évi LXXX. törvény

előrehozott öregségi nyugdíj: 2010. január 1-jén életbe lépett változások:

- I. Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az a 60. életévét betöltött, 1950-ben született férfi és az az 59. életévét betöltött, 1952-ben vagy 1953-ban született nő, aki
 - legalább 40 év szolgálati időt szerzett, és
 - azon a napon, amelytől kezdődően az előrehozott öregségi nyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll.
- II. Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően két évvel előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az az 1950. december 31-ét követően született férfi, valamint az az 1958. december 31-ét követően született nő, aki
 - legalább 37 év szolgálati időt szerzett, és
 - azon a napon, amelytől kezdődően az előrehozott öregségi nyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll.
- III. A fentiekén túl előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az a nő, aki
 - legalább 37 év szolgálati időt szerzett, és

- azon a napon, amelytől kezdődően az előrehozott öregségi nyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll, és

aki

- a) 1954-ben született és a 60 éves és 183 napos életkort betöltötte,
- b) 1955-ben született és 61. életévét betöltötte,
- c) 1956-ban született és a 61 éves és 183 napos életkort betöltötte,
- d) 1957-ben született és 62. életévét betöltötte,
- e) 1958-ban született és a 62 éves és 183 napos életkort betöltötte;

Továbbá előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az a férfi, aki

- legalább 42 év szolgálati idővel rendelkezik és
- azon a napon, amelytől kezdődően az előrehozott öregségi nyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll, aki

 - a) 1952-ben vagy 1953-ban született és 60. életévét betöltötte,
 - b) 1954-ben született és a 60 éves és 183 napos életkort betöltötte.

Csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíj: 2010. január 1-jén életbe lépett változások

Csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjra jogosult az a 60. életévét betöltött, 1950-ben született férfi és az az 59. életévét betöltött, 1952-ben vagy 1953-ban született nő, aki

- legalább 37 év szolgálati időt szerzett, és
- azon a napon, amelytől kezdődően a csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll

1997. évi LXXXI. törvény

étkeztetés: Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről gondoskodnak, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- koruk,

- egészségi állapotuk,
- fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik,
- szervenélybetegségeik, vagy
- hajléktalanságuk miatt.

1993. évi III. törvény

Európai Gazdasági Térség állampolgára: az Európai Gazdasági Térségről szóló egyezményhez csatlakozott tagállam azon állampolgára, aki az ellátás igénylésének időpontjában a Magyar Köztársaság területén lakóhellyel rendelkezik és életvitelszerűen itt tartózkodik.

1998. évi LXXXIV. törvény

fiatalkorú: Fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizenegyedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat még nem.

1978. évi IV. törvény (Btk.)

fiatal felnőtt: az a nagykorú személy, aki a 24. életévét nem töltötte be

fizetés nélküli szabadság: a munkavállalót fizetés nélküli szabadság illeti meg

- a gyermek harmadik életéve betöltéséig, a gyermek otthoni gondozása céljából;
- a gyermek tizedik életéve betöltéséig a gyermekgondozási segély folyósításának időtartama alatt, feltéve, hogy a munkavállaló a gyermeket otthonában gondozza;
- a gyermek tizenkettedik életéve betöltéséig a gyermek betegsége esetén, az otthoni ápolás érdekében.

A munkavállalónak - kérelmére - a tartós (előreláthatólag harminc napot meghaladó) ápolásra vagy gondozásra szoruló közeli hozzátartozója otthoni ápolása céljából az ápolás idejére, de legfeljebb két évre a munkáltató fizetés nélküli szabadságot köteles engedélyezni, ha a munkavállaló az ápolást személyesen végzi. A tartós otthoni ápolást és annak indokoltságát az ápolásra szoruló személy kezelőorvosa igazolja.

A munkavállalónak - kérelmére - egy évig terjedő fizetés nélküli szabadságot kell engedélyezni, ha a munkavállaló magánereiből a saját részére lakást épít. A fizetés nélküli

szabadságot az építési engedélyben megnevezett személy vagy helyette a vele együtt élő házastárs (élettárs) igényelheti. A kért megszakítás nélküli fizetés nélküli szabadságot a munkavállaló által megjelölt - legalább egy hónappal előzetesen közölt - időpontban kell kiadni.

1992. évi XXII. törvény

fogyatékos személy: az, aki érzékszerveit – így különösen látás, hallás, mozgásszervi, értelmi képességeit - jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi élethez való alkalmazkodáshoz.

1998. évi XXVI. törvény.

fogyatékosok gondozóháza: szakosított ellátási forma azon fogyatékos személyek elhelyezésére, akiknek ellátása családjukban nem biztosított, vagy az átmeneti elhelyezést a család tehermentesítése teszi indokolttá.

1993. évi III. törvény

fogyatékosági támogatás: a súlyosan fogyatékos (látás, hallás, értelmi, mozgásszervi, halmozottan fogyatékos, autista) személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, jövedelemtől független, havi rendszerességgel járó pénzellátás.

A fogyatékosági támogatás havi összege az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 65%-a súlyos látási, hallási, mozgásszervi és értelmi fogyatékoság esetén, amennyiben önkiszolgálási képességgel rendelkezik. Az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 80%-a, ha az igénylő halmozottan fogyatékos, vagy értelmi, vagy látási, vagy mozgásszervi fogyatékos és önkiszolgálási képessége teljesen hiányzik.

A fogyatékosági támogatásra nem jogosult az a súlyosan fogyatékos személy, aki magasabb összegű családi pótlékban, illetve a vakok személyi járadékában részesül. A fogyatékosági támogatásban részesülő személy közlekedési támogatásra nem jogosult.

1998. évi XXVI. törvény

fogyatékos személyek otthona: szakosított ellátási forma. Az intézménybe az a súlyos és közép súlyos értelmi vagy

halmozottan fogyatékos személy vehető fel, aki nem, vagy csak részben oktatható, képezhető, foglalkoztatható, és gondozására csak intézményi keretek között van lehetőség. A fogyatékos személyek otthonában indokolt esetben az enyhe értelmi fogyatékos személy is elhelyezhető. Az itt élők részére biztosítják a fogyatékoságuknak megfelelő képességfejlesztő, terápiás vagy munkajellegű foglalkoztatás lehetőségét is.

1993. évi III. törvény

fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye: azoknak a nem tanköteles enyhe vagy középsúlyos értelmi fogyatékos, valamint mozgás-, illetőleg látássérült személyeknek az elhelyezését szolgáló intézmény, akiknek oktatása, képzése, átképzése és rehabilitációs célú foglalkoztatása csak intézményei keretek között valósítható meg. Az intézmény előkészíti az ott élők családi és lakóhelyi környezetbe történő visszatérését, valamint megszervezi az intézményi ellátás megszűnését követő utógondozást.

1993. évi III. törvény

gondnokság alá helyezés: a gondnokság alá helyezést a nagykorú személy házastársa, egyeneságbeli rokona, testvére, a gyámhatóság és az ügyész kérheti.

Cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá a bíróság azt a személyt helyezi, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége a pszichés állapota, szellemi fogyatkozása vagy szenvedélybetegsége miatt - általános jelleggel, illetve egyes ügycsoportok vonatkozásában - tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent. A bíróság különböző ügycsoportok tekintetében korlátozhatja a gondnokság alá helyezett személy teljes cselekvőképességét:

A cselekvőképességet kizáró gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - pszichés állapota vagy szellemi fogyatkozása miatt - tartósan teljes mértékben hiányzik.

A cselekvőképességet érintő gondnokságot a bíróság megszünteti, ha elrendelésének oka már nem áll fenn.

1959. évi IV. törvény

gyám: ha a gyámhivatal a gyermeket gyermekvédelmi gondoskodásba vette, részére gyámot kell rendelni.

Gyám lehet a nevelőszülő, a gyermekotthon vezetője, vagy hivatásos gyám. Ugyancsak gyámot kell rendelni, ha a gyámhivatal a gyermeket ideiglenesen elhelyezi harmadik személynél és pert indít a gyermekelhelyezés megváltoztatása iránt.

Gyám lehet az a személy is, aki a gyermeket a szülő kérelmére és hozzájárulásával családba fogadja, hiszen őt a gyámhivatal a gyermek gyámjaul rendeli.

1952. évi IV. törvény

gyámság: olyan jogviszony, amely a szülői felügyelet alatt nem álló kiskorú és a gyám között vagy gyámhatósági intézkedés, vagy a törvény rendelkezése alapján jön létre. Célja: a kiskorú képviselőének, gondviselésének és vagyona kezelésének biztosítása.

gyámügyi igazgatás szervezete: a települési önkormányzat jegyzője, a városi, illetve megyei gyámhivatal, a gyermekvédelmi ellátórendszert ellenőrző Szociális és Munkaügyi Minisztérium.

1997. évi XXXI. törvény

gyermek: az a kiskorú, aki a tizennyolcadik életévét még nem töltötte be, kivéve ha a gyámhatóság engedélyével házasságot kötött

1959. évi IV. törvény, 1997. évi XXXI. törvény

gyermekápolási táppénz: táppénz a keresőképtelenség tartamára,

- egyévesnél fiatalabb gyermek szoptatása, illetőleg ápolása címén a gyermek egyéves koráig;
- egyévesnél idősebb, de háromévesnél fiatalabb gyermek ápolása címén évenként és gyermekenként nyolcvannégy naptári napon át;
- háromévesnél idősebb, de hatévesnél fiatalabb gyermek ápolása címén évenként és gyermekenként negyvenkettő, egyedülállónak nyolcvannégy naptári napon át;
- hatévesnél idősebb, de tizenkét évesnél fiatalabb gyermek ápolása címén évenként és gyermekenként tizennégy, egyedülállónak huszonnyolc naptári napon át jár.

gyermeki jogok: a Magyar Köztársaság Alkotmányában, az 1991. évi LXIV. törvénnyel kihirdetett a Gyermek Jogairól szóló,

New-Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezményben, és más törvényekben megfogalmazott, a gyermeket megillető jogok összessége.

gyermek után járó pótszabadság: a szülők döntése alapján a gyermeke nevelésében nagyobb szerepet vállaló munkavállalót, vagy a gyermeket egyedül nevelő szülőt évenként a 16 évesnél fiatalabb egy gyermek után két munkanap, két gyermek után három munkanap, három gyermek után hét munkanap pótszabadság illeti meg.

1992. évi XXII. törvény

gyermekek átmeneti gondozása: a gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő, vagy más törvényes képviselő (szülő) kérelmére vagy beleegyezésével – ideiglenes jelleggel teljes körű ellátással biztosítják, ha szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani.

A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart, mely elhelyezés egy ízben – ha a gondozási időtartam elteltével a gyermek családi környezetébe nem térhet vissza – hat hónappal, szükség esetén a tanítási év végéig meghosszabbítható.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekek átmeneti otthona: a gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekek napközbeni ellátása: a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára,

akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A napközbeni ellátás keretében biztosított szolgáltatások időtartama lehetőleg a szülő munkarendjéhez igazodik.

A gyermekek napközbeni ellátását különösen az olyan gyermek számára kell biztosítani,

- akinek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szüksége,
- akit egyedülálló vagy időskorú személy nevel, vagy akivel együtt a családban három vagy több gyermeket nevelnek, kivéve azt, akire nézve eltartója gyermekgondozási díjban részesül,
- akinek a szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásról nem tud gondoskodni.

A gyermekek napközbeni ellátása megszervezhető - a gyermekek életkorának megfelelően - különösen bölcsődében, hetes bölcsődében, családi napköziben, családi gyermekfelügyelet vagy házi gyermekfelügyelet keretében, nyári napközis otthonban, valamint a Kt. hatálya alá tartozó óvodában, iskolai napköziben.

1997. évi XXXI. törvény.

gyermekgondozási díj (GYED): a biztosított szülőt megillető ellátás, mely a terhességi-gyermekágyi segélyre jogosító időtartam (168 nap) leteltét követő naptól a gyermek második életévének betöltéséig jár. A gyermekgondozási díj a naptári napi átlagkereset 70 %-a, de legfeljebb havonta a mindenkori minimálbér kétszeresének 70%-a.

1997. évi LXXXIII. törvény

gyermekgondozási díjra (GYED-re) jogosult:

- a biztosított szülő, ha a gyermekgondozási díj igénylését - a gyermeket szülő anyja esetén a szülést - megelőzően két éven belül 180 napon át biztosított volt, (a szülő alatt érteni kell: a vér szerinti és az örökbefogadó szülőt, továbbá a szülővel együtt élő házastársat, azt a személyt, aki a saját háztartásában élő gyermeket örökbe kívánja fogadni és az erre irányuló eljárás már folyamatban van, és a gyámot),

- a terhességi-gyermekágyi segélyben részesült anya, akinek a biztosítási jogviszonya a terhességi-gyermekágyi segély igénybevételének időtartama alatt megszűnt, feltéve, hogy a terhességi-gyermekágyi segélyre való jogosultsága a biztosítási jogviszonyának fennállása alatt keletkezett, és a szülést megelőzően két éven belül 180 napon át biztosított volt,

és a gyermeket saját háztartásában neveli.

2010. május 1-jétől gyermekgondozási díjra jogosult

- a biztosított szülő, ha a gyermekgondozási díj igénylését - a gyermeket szülő anya esetén a szülést - megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt,
- a terhességi-gyermekágyi segélyben részesült anya, akinek a biztosítási jogviszonya a terhességi-gyermekágyi segély igénybevételének időtartama alatt megszűnt, feltéve, hogy a terhességi-gyermekágyi segélyre való jogosultsága a biztosítási jogviszonyának fennállása alatt keletkezett és a szülést megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt, és a gyermeket saját háztartásában neveli.

1997. évi LXXXIII. törvény

gyermekgondozási segély (GYES): családtámogatási ellátási forma, havi rendszerességgel járó juttatás.

1998. évi LXXXIV. törvény

gyermekgondozási segély-re (GYES) jogosult: a szülő, a nevelőszülő, a gyám a 16. életévét betöltött kiskorú szülő (ha a saját háztartásban nevelt gyermekének gyámjával nem él egy háztartásban, feltéve, hogy a gyámhivatal a kiskorú részére engedélyezte a szülői ház elhagyását)

saját háztartásában nevelt

- gyermek 3. életvének betöltéséig,
- ikergyermekek esetén a gyermekek tankötelessé válása évének végéig (legfeljebb 10 éves koráig),
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek 10. életvének betöltéséig,
- a nagyszülő a szülő jogán akkor, ha a gyermek
 - 1. életévét betöltötte
 - gondozása, nevelése a szülő háztartásában történik, valamint

- a szülők a GYES-ről lemondanak és egyetértenek abban, hogy az ellátást a nagyszülő vegye igénybe, feltéve, hogy ő maga megfelel az ellátásra való jogosultság feltételeinek és a szülő esetében is fennállnak a jogosultsági feltételek.

A 2010. április 30-át követően született gyermekek esetén a gyermekgondozási segélyt a gyermek második életévének betöltéséig lehet megállapítani. (A gyermekgondozási segély folyósítási idejének csökkentése az iker gyermekeket, valamint a tartósan beteg, illetőleg súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő szülőket nem érinti.)

1998. évi LXXXIV. törvény

gyermekjóléti alapellátások: gyermekjóléti szakszolgálat, gyermekek napközbeni ellátása, (bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet, családi gyermekfelügyelet, óvoda, iskolai napközi) gyermekek átmeneti gondozása, helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona.

1997. évi XXXI. törvény

gyermeknevelési támogatás (GYET): családtámogatási ellátási forma

GYET-re jogosult: a szülő, nevelőszülő vagy gyám, aki saját háztartásában három vagy több kiskorút nevel. A támogatás a legfiatalabb gyermek 3. életévétől 8. életévének betöltéséig jár.

2010. május 1-jén hatályba lépő rendelkezés szerint a 2010. április 30-át követően született gyermekekre tekintettel a gyermeknevelési támogatást a legkisebb gyermek második életévének betöltésétől állapítják meg.

1998. évi LXXXIV. törvény

gyermekjóléti szolgálat: a települési önkormányzat a törvényben meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás szervezését, irányítását és összehangolását, gyermekjóléti szolgálat működtetésével vagy családsegítő szolgálat keretében, illetve megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja.

A települési önkormányzat a gyermekjóléti szolgáltatás feladatait önálló intézményként, vagy közös igazgatású intézmény önálló szakmai egységeként (családsegítő

szolgálat, családvédelmi szolgálat, védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, óvodai vagy általános iskolai nevelést, oktatást, kollégiumi ellátást, nevelési tanácsadást végző szervezetben) illetve a jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja.

gyermekjóléti szolgáltatás:

olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekotthon: otthont nyújtó ellátást biztosít az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek számára, utógondozói ellátást biztosít a fiatal felnőtt számára és szükség esetén külső férőhelyeket működtet. A gyermekotthonban különleges ellátást kell biztosítani a tartósan beteg, illetve fogyatékos, a kora miatt sajátos szükségletekkel bíró három év alatti gyermek számára; valamint speciális ellátást kell biztosítani súlyos pszichés tüneteket mutató, a súlyos disszociális tüneteket mutató és a pszichoaktív szerekkel küzdő gyermek számára. A gyermekotthon legalább 12, de legfeljebb 40 – önálló lakóegységben elhelyezett – gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja. A lakásotthon olyan gyermekotthon, amely legfeljebb 12 gyermek otthont nyújtó ellátását biztosítja önálló lakásban vagy családi házban, családias körülmények között.

1997. évi XXXI. törvény

gyermektartásdíj megelőlegezése: a gyámhivatal – a bíróság által jogerős határozatában megállapított gyermek-tartásdíjat megelőlegezi, ha a tartásdíj behajtása átmenetileg lehetetlen és a gyermeket gondozó személy nem képes a gyermek részére szükséges tartást nyújtani, feltéve, hogy a gyermeket

gondozó családban az egy főre jutó jövedelem összege nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2008-ban 28.500 Ft) háromszorosát. A kérelmet a lakóhely szerint illetékes városi gyámhivatalnál lehet benyújtani.

1997. évi XXXI. törvény

gyermekvédelem: a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység.

A rendszer szolgáltatásai

Pénzbeli ellátások:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás,
- kiegészítő gyermekvédelmi támogatás
- óvodáztatási támogatás
- gyermektartásdíj megelőlegezése,
- az otthoneremtési támogatás.

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a gyermekjóléti szolgáltatás,
- a gyermekek napközbeni ellátása, (bölcsőde, családi napközi, házi gyermekfelügyelet)
- gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülő, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona)

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermek-védelmi szakellátások:

- az otthont nyújtó ellátás, (nevelőszülő, gyermekotthon)
- az utógondozói ellátás,
- területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.

A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:

- a védelembe vétel,
- a családbafogadás,
- az ideiglenes hatályú elhelyezés,
- az átmeneti nevelésbe vétel,
- a tartós nevelésbe vétel,
- a nevelési felügyelet elrendelése,
- az utógondozás elrendelése,
- az utógondozói ellátás elrendelése

1997. évi XXXI. törvény

gyermekvédelmi pénzbeli ellátások: rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, óvodáztatási támogatás, gyermektartásdíj megelőlegezése, otthoneremtési támogatás, pénzbeli támogatás, (évi két alkalommal) pótlék (évi két alkalommal)

1997. évi XXXI. törvény

gyermekvédelmi szakellátások: a gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosítják az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek otthont nyújtó ellátását, a fiatal felnőtt további utógondozói ellátását, valamint a szakellátást más okból igénylő gyermek teljes körű ellátását.

Otthont nyújtó ellátás biztosítása lehetséges:

- nevelőszülőnél,
- gyermekotthonban,
- az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonában.

1997. évi XXXI. törvény

hadigondozottak ellátása: a hadigondozás állami feladat, amelynek során az ellátások és kedvezmények jövedelmi értékhatárra tekintet nélkül illetik meg a jogosultat.

Az ellátás nemei: egyösszegű térítés, hadirokkant járadék, ápolási pótlék, hadiözvegyi járadék, hadiárva járadék, hadigondozott családtag járadéka, temetési hozzájárulás, térítésmentes gyógyászati ellátás, gyógyászati segédeszköz-ellátás.

A hadigondozási ügyekben a hadigondozott lakóhelye szerint illetékes települési önkormányzathoz kell fordulni. A hadigondozás állami irányítása a Honvédelmi Minisztérium feladata.

1993. évi CX. törvény

hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása: a hajléktalan személyek éjszakai pihenésére vagy időleges tartózkodására szolgáló intézmény. Az éjjeli menedékhelyen térítési díjat nem kell fizetni.

1993. évi III. törvény

harmadik állam: az Európai Gazdasági Térség és a Magyar Köztársaság által kötött kétoldalú szociális biztonságról szóló egyezmény hatálya alá nem tartozó állam.
1998. évi LXXXIV. törvény

határozott időtartamú munkaviszony megszüntetése: a határozott időre szóló munkaviszony csak közös megegyezéssel vagy rendkívüli felmondással, illetőleg próbaidő kikötése esetén azonnali hatállyal szüntethető meg. Ettől eltérően is megszüntetheti a munkáltató a határozott időre alkalmazott munkavállaló munkaviszonyát, a munkavállalót azonban egyévi, ha a határozott időből még hátralévő idő egy évnél rövidebb, a hátralévő időre jutó átlagkeresete megilleti.
1992. évi XXII. törvény

házasság: egy férfi és egy nő családot létesítő, házastársi jogokat és kötelezettségeket keletkeztető, önkéntes elhatározáson alapuló olyan szövetsége, mely a törvényben foglalt rendelkezések betartásával jön létre.

házi gyermekfelügyelet: a gyermekek napközbeni ellátását a szülő vagy más törvényes képviselő otthonában gondozó biztosíthatja, ha a gyermek állandó vagy időszakos ellátása nappali intézményben nem biztosítható (pl. betegség miatt) és a szülő a gyermek napközbeni ellátását nem, vagy csak részben tudja megoldani.

Az ellátás során a gyermek életkorához, egészségi állapotához igazodó gondozást, felügyeletet kell biztosítani, mely időtartamban a szülő munkarendjéhez igazodik.

Házi gyermekfelügyelet keretében segítséget kell nyújtani az iskolai tanulmányok folytatásához, ha a gyermek fogyatékosága vagy súlyos betegsége miatt magántanuló.

1997. évi XXXI. törvény

helyettes szülő: aki saját háztartásában biztosít átmeneti gondozást olyan szülő gyermeke számára, aki egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban átmenetileg nem tudja megoldani.

Helyettes szülő az a nagykorú, cselekvőképes, büntetlen előéletű személy lehet, aki a meghatározott tanfolyamon eredménnyel részt vett, és aki személyisége és körülményei alapján alkalmas a gyermek átmeneti gondozására, továbbá vállalja, hogy a szülő által meghatározott ideig a nála elhelyezendő gyermeket gondozza, neveli.

1997. évi XXXI. törvény

hivatásos nevelőszülő: aki speciális foglalkoztatási jogviszonya keretében saját háztartásában gondozza a gyámhivatal jogerős határozatával nála elhelyezett, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket és az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet.

Tevékenységeért díjazás illeti meg, amely nem lehet kevesebb a minimálbér 150%-ánál, a gyermek ellátására pedig nevelési díjat és nevelőszülői ellátmányt kap.

A hivatásos nevelőszülő - saját gyermekeit is beszámítva - legalább 3, legfeljebb 8 gyermeket nevelhet.

A speciális hivatásos nevelőszülő - saját gyermekeit is beszámítva - legfeljebb 5 gyermeket nevelhet.

1997. évi XXXI. törvény

hozzátartozói nyugdíj: özvegyi nyugdíj, árvaellátás, szülői nyugdíj

idősek gondozóháza: szakosított ellátási intézmény, melybe azok az időskorúak, valamint azok a 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

1993. évi III. törvény

idősek otthona: Az idősek otthonában a napi 4 órát meghaladó, illetve egyéb körülményeken alapuló gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el.

Az idősek otthonában a 18. életévét betöltött, betegsége vagy fogyatékossága miatt önmagáról gondoskodni nem képes, a fentiek szerinti gondozási szükséglettel rendelkező személy is ellátható, ha ellátása más típusú, ápolást-gondozást nyújtó intézményben nem biztosítható.

Idősek otthonába a nyugdíjkorhatárt betöltött személlyel az ellátás igénylésekor legalább egy éve együtt élő házastársa, élettársa, testvére és fogyatékos közeli hozzátartozója a gondozási szükséglet hiányában is felvehető.

1993. évi III. törvény

időskorúak járadéka: a megélhetést biztosító jövedelemmel nem rendelkező időskorú személyek részére nyújtott támogatás. Időskorúak járadékában részesítik azt

- a) a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött személyt, akinek saját és vele együtt lakó házastársa, élettársa jövedelme alapján számított egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-át, (2010-ben 22.800 Ft)
- b) az egyedülálló, a reá irányadó nyugdíjkorhatárt betöltött, de 75 évesnél fiatalabb személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-át, (2010-ben 27.075 Ft)
- c) az egyedülálló, 75. életévét betöltött személyt, akinek havi jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-át. (2010-ben 37.050 Ft)

Az időskorúak járadékának havi összege jövedelemmel nem rendelkező

- fenti a) pont szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a,
- fenti b) pont szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 95%-a,
- fenti c) pont szerinti jogosult esetén az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130%-a;

Jövedelemmel rendelkező jogosult esetén a fentiek szerinti összegnek és a jogosult havi jövedelmének a különbözete.

1993. évi III. törvény

járadék: a nyugdíjjáradék, a magán-nyugdíjpénztári tagdíj, az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járadék, a társadalombiztosítási járadék, a táppénz-hozzájárulás, az egészségügyi szolgáltatási járadék, valamint a karkedvezmény-biztosítási járadék.

1997. évi LXXX. törvény

járadékalapot képező jövedelem:

- a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény szerinti, az összevont adóalapba tartozó, az önálló és nem önálló tevékenységből származó bevételből az adóelőleg-alap számításnál figyelembe vett jövedelem, ideértve az Szja tv.-ben szabályozott kis összegű kifizetésből származó jövedelmet is, továbbá az Szja tv. 69. §-a szerinti természetbeni juttatás adóalapként megállapított értékének személyi jövedelemadóval növelt összege [ide nem értve az Szja tv. 69. §-ának (10) bekezdése szerinti üzleti ajándék, reprezentáció címén adott terméket és nyújtott szolgáltatást], a munkavállalói érdekképviseletet ellátó szervezet részére levont (befizetett) tagdíj, a tanulószződésben meghatározott díj, a hivatásos nevelőszülői díj,
- a fenti pont szerinti jövedelem hiányában a munkaszerződésben meghatározott személyi alaplábér, illetőleg ha a munkát nem munkaviszony, hanem munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében végzik, a szerződésben meghatározott díj.

1997. évi LXXX. törvény

jogképesség: a Magyar Köztársaságban minden ember jogképes, tehát jogai és kötelességei lehetnek, amely az embert – ha élve születik – fogamzásának időpontjától megilleti.

jövedelem: a Szociális törvény alkalmazásában jövedelem:

Az elismert költségekkel és a befizetési kötelezettséggel csökkentett

- a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint meghatározott, belföldről vagy külföldről származó - megszerzett - vagyoni érték (bevétel), ideértve a jövedelemként figyelembe nem vett bevételt és az adómentes jövedelmet is,
- az a bevétel, amely után az egyszerűsített vállalkozói adóról, illetve az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulásról szóló törvény szerint adót, illetve hozzájárulást kell fizetni.

Elismert költségnek minősül

- a személyi jövedelemadóról szóló törvényben elismert költség, valamint
- a fizetett tartásdíj.

Ha a magánszemély az egyszerűsített vállalkozói adó vagy egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás alapjául szolgáló bevételt szerez, a bevétel csökkenthető a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint elismert költségnek minősülő igazolt kiadásokkal, ennek hiányában a bevétel 40%-ával.

Ha a mezőgazdasági őstermelő adóévi őstermelésből származó bevétele nem több a kistermelés értékhatáránál (illetve ha részére támogatást folyósítottak, annak a folyósított támogatással növelt összegénél), akkor a bevétel csökkenthető az igazolt költségekkel, továbbá a bevétel 40%-ának megfelelő összeggel, vagy a bevétel 85%-ának, illetőleg állattenyésztés esetén 94%-ának megfelelő összeggel.

Befizetési kötelezettségnek minősül a személyi jövedelemadó, az egyszerűsített vállalkozási adó, a magánszemélyt terhelő egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás, egészségbiztosítási hozzájárulás és járulék, egészségügyi szolgáltatási járulék, nyugdíjjárulék, nyugdíjbiztosítási járulék, magán-nyugdíjpénztári tagdíj.

Nem minősül jövedelemnek

- a temetési segély, az alkalmanként adott átmeneti segély, a lakásfenntartási támogatás, az adósságsökkentési támogatás,
- a rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, a szerinti pénzbeli támogatás, a pótlék, a nevelőszülők számára fizetett nevelési díj és külön ellátmány,
- az anyasági támogatás,
- a tizenharmadik havi nyugdíj, a szépkorúak juttatása
- a személyes gondoskodásért fizetendő személyi térítési díj megállapítása kivételével a súlyos mozgáskorlátozott személyek pénzbeli közlekedési kedvezményei, a vakok személyi járadéka és a fogyatékosági támogatás,
- a fogadó szervezet által az önkéntesnek külön törvény alapján biztosított juttatás,
- annak az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásnak a havi ellenértéke, amely a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló külön

jogszabály szerinti kötelező legkisebb munkabérének (minimálbér) 50%-át nem haladja meg,

- a házi segítségnyújtás keretében társadalmi gondozásért kapott tiszteletdíj,
- az energiafelhasználáshoz nyújtott támogatás;

1993. évi III. törvény

kereső tevékenység: minden olyan munkavégzés, amelyért díjazás jár, továbbá kereső tevékenységet folytatónak kell tekinteni azt a személyt is, aki vállalkozói igazolvánnyal rendelkezik, valamint aki gazdasági társaság tevékenységében személyes közreműködés vagy mellékszolgáltatás keretében történő munkavégzés útján vesz részt, illetve aki a társaság vezető tisztségviselője vagy a társasági szerződésben közreműködési/ munkavégzési kötelezettsége/joga fel van tüntetve.

Az olyan munkavégzés, amelyért jogszabály alapján tiszteletdíj jár, akkor minősül kereső tevékenységnek, ha a havi tiszteletdíj mértéke a kötelező legkisebb munkabér 30 százalékát meghaladja.

A mezőgazdasági őstermelői igazolvánnyal folytatott tevékenység akkor minősül kereső tevékenységnek, ha az abból származó bevételt a személyi jövedelemadóról szóló szabályok szerint a jövedelem kiszámításánál figyelembe kell venni.

1991. évi IV. törvény

keresőképtelen: Keresőképtelen,

- aki betegsége miatt munkáját nem tudja ellátni;
- aki terhessége, illetőleg szülése miatt nem tudja munkáját ellátni, és terhességi-gyermekágyi segélyre nem jogosult;
- az anya, ha kórházi ápolás alatt álló egyévesnél fiatalabb gyermekét szoptatja;
- az a szülő, nevelőszülő és helyettes szülő, aki tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermekét ápolja;
- aki fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásban betegségének megállapítása vagy gyógykezelése miatt részesül;
- akit közegészségügyi okból foglalkozásától eltiltanak és más beosztást nem kap, vagy akit közegészségügyi okból hatóságilag elkülönítenek, továbbá aki járványügyi, illetőleg állat-egészségügyi zárlat miatt munkahelyén megjelenni

nem tud és más munkahelyen (munkakörben) átmenetileg sem foglalkoztatható.

1997. évi LXXXIII. törvény

kezdő egyéni vállalkozó: az egyéni vállalkozó tevékenységet kezdőnek minősül a járulékfizetési kötelezettsége első napjával kezdődően az e napot magában foglaló naptári év utolsó napjáig. Nem minősül tevékenységet kezdőnek az az egyéni vállalkozó, aki a vállalkozói tevékenysége megszűnésének napját követően ismételten egyéni vállalkozóként tevékenykedik, feltéve, hogy vállalkozásának megszűnése és új vállalkozásának megkezdése között egy teljes naptári év nem telt el.

1997. évi LXXX. törvény

kiegészítő tevékenységet folytató: az az egyéni, illetve társas vállalkozó, aki vállalkozói tevékenységet saját jogú nyugdíjasként folytat, továbbá az az özvegyi nyugdíjban részesülő személy, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.

1997. évi LXXX. törvény

kiskorú: az a gyermek aki a tizennyolcadik évét még nem töltötte be, kivéve, ha a gyámhatóság engedélyével házasságot kötött

1952. évi IV. törvény

korengedményes nyugdíjazás: Korengedményes nyugdíj akkor állapítható meg, ha

- a munkavállaló a korengedményes nyugdíjra való jogosultsághoz szükséges életkort és szolgálati időt 2010. december 31-ig betölti, illetve megszerzi,
- a munkavállaló és a munkáltató a korengedményes nyugdíjazásról szóló megállapodás megkötésének szándékát a regionális munkaügyi központnak bejelentette, továbbá
- a munkáltató és a munkavállaló között megkötött megállapodást 2010. december 31-éig megküldik az illetékes nyugdíjbiztosítási szervnek.

283/2009.(XII.11.) Kormányrendelet

korkedvezményes nyugdíjazás: aki a szervezet fokozott igénybevételével járó, továbbá az egészségre különösen ártalmas munkát végez, korkedvezményben részesül. A korkedvezményre munkakörök jegyzéke rendeletben került megállapításra.

1997. évi LXXXI. törvény

közeli hozzátartozó: a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha és nevelt gyermek, az örökbefogadó, a mostoha és a nevelőszülő, a testvér.

1954. évi IV. törvény

A szociális ellátásra való jogosultság szempontjából közeli hozzátartozó a házastárs, az élettárs, a húszévesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező; a huszonhárom évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató; a huszonöt évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató; valamint korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetve a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- vagy más fogyatékos vér szerinti, örökbe fogadott, illetve nevelt gyermek. A 18. életévét be nem töltött gyermek vonatkozásában a vér szerinti és az örökbe fogadó szülő, illetve a szülő házastársa vagy élettársa."

1993. évi III. törvény

közfeladat: az az állami vagy önkormányzati feladat, amelynek ellátásáról jogszabály alapján az államnak vagy önkormányzatnak kell gondoskodnia.

1990. évi LXV. törvény

közgyógyellátás: a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére közgyógyellátási igazolvány állítható ki.

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkező személy térítésmentesen jogosult a társadalombiztosítás által támogatott egyes gyógyszerekre és gyógyászati segédeszközökre, protetikai és fogszabályozó eszközökre, ideértve ez utóbbiak javításának költségeit is, valamint a járóbeteg szakellátás keretében a gyógyfürdőben nyújtott

fizioterápiás kezelésre. A közgyógyellátásra való jogosultság megállapítható alanyi jogon, normatív és méltányossági alapon.

A gyógyszerkeret havi összege 2010-ben max. 12.000 Ft, az eseti keret összege évi 6.000 Ft.

1993. évi III. törvény

közhasznú foglalkoztatás: a tartós munkanélküliek átmeneti foglalkoztatási formája. Az átmeneti foglalkoztatás biztosítása a lakosságot vagy a települést érintő közfeladat, vagy önkormányzat által önként vállalt, a lakosságot illetően a települést érintő feladat ellátása, vagy közhasznú tevékenység folytatása érdekében.

1991. évi IV. törvény

köztemetés: a haláleset helye szerinti illetékes települési önkormányzatnak kell gondoskodnia annak a vagyontalan személynek közköltségen történő eltemtetéséről, akinek nincs vagy nem lehetséges fel tartásra köteles és képes hozzátartozója.

1993. évi III. törvény

külföldön született gyermekek hazai anyakönyvezése: A magyar állampolgár gyermeke a születésével a törvény erejénél fogva, automatikusan magyar állampolgár lesz, függetlenül a születési helytől. A külföldön született gyermekek azonban csak azt követően élhetnek állampolgársági jogaikkal és kötelezettségeikkel, miután születésüket Magyarországon is anyakönyvezték. A kérelmet a szülők magyarországi lakóhelye szerint illetékes anyakönyvvezetőhöz (illetékes konzuli tisztviselőhöz) kell benyújtani. (a külföldön történt házasságkötés, halálozás hazai anyakönyvezését is a fenti módon kell kezdeményezni)

1982. évi 17. törvényerejű rendelet

különleges gyermekotthon vagy gyermekotthoni csoport: az átmeneti és tartós nevelésbe vett gyermek teljes körű ellátását biztosítja a tartósan beteg, illetve fogyatékos, valamint a kora miatt sajátos szükségletekkel bíró három év alatti gyermek számára. Az intézménynek kötelezően

ellátandó alapfeladatként a gyermek állapotához, illetve korához igazodó különleges ellátást kell biztosítani.

1997. évi XXXI. törvény

lakásfenntartási támogatás:

A lakásfenntartási támogatás a szociálisan rászorult személyeknek, családoknak az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott hozzájárulás. A települési önkormányzat lakásfenntartási támogatást nyújt

- a törvényben meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (normatív lakás-fenntartási támogatás),
- az adósságkezelési szolgáltatásban részesülő személynek,
- az önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerinti jogosultnak (helyi lakásfenntartási támogatás).

Normatív lakásfenntartási támogatásra jogosult az a személy, akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át, feltéve, hogy a lakásfenntartás elismert havi költsége a háztartás havi összjövedelmének 20%-át meghaladja.

1993. évi III. törvény

magánnyugdíjpénztár tagja:

- a tagságra kötelezett pályakezdő,
- a magánnyugdíjpénztárhoz önkéntes döntéssel csatlakozó személy.

Tagságra kötelezett pályakezdő: *az a természetes személy, aki:*

- 1998. július 1. és 2005. december 31. között hatályos rendelkezések értelmében tagságra kötelezett pályakezdőnek minősült,
- Magyarországon első alkalommal létesít biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyt, illetőleg ennek hiányában nyugellátás megszerzése érdekében első ízben köt megállapodást és ebben az időpontban még nem töltötte be a 35. életévét.

1997. évi LXXXI. törvény

megállapodás társadalombiztosítási ellátásra: az a belföldi nagykorú személy, aki nem saját jogú nyugdíjas, és

- aki a biztosítási kötelezettséggel járó jogviszonyban nem áll, illetőleg akire a biztosítás nem terjed ki,
 - akinek biztosítása szünetel,
- nyugellátásra jogosító szolgálati idő és nyugdíjalapot képező jövedelem szerzése céljából - magánnyugdíjpénztár tagja esetében a kötelező tagdíj mértékével csökkentett - 33,5 százalékos nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulék fizetésének vállalása mellett megállapodást köthet. A megállapodás megszűnik a tagdíjfizetésre kötött megállapodás megszűnésével.

szolgálati idő szerzése érdekében megállapodást köthet a megállapodás megkötése napján érvényes minimálbér alapulvételével számított - magánnyugdíjpénztár tagja esetén a kötelező tagdíj mértékével csökkentett - 33,5 százalékos nyugdíjbiztosítási és nyugdíjjárulék fizetésével az a nagykorú személy, aki

- felsőoktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytatott tanulmányoknak idejét (ideértve a doktorandusz-képzést is),
- a társadalombiztosítási öregségi teljes nyugdíjhoz a meghatározott húsz év szolgálati idő, illetőleg a társadalombiztosítási öregségi nyugdíjhoz a húsz év szolgálati idő, vagy - az igénylőre irányadó öregségi nyugdíjkorhatár 1997. december 31-e utáni betöltése esetén - az öregségi résznyugdíjhoz előírt tizenöt év szolgálati idő elérése érdekében kizárólag az említett öregségi résznyugdíjra, illetőleg öregségi teljes nyugdíjra jogosultsághoz szükséges hiányzó szolgálati idejét, legfeljebb azonban öt naptári évet

kívánja szolgálati időként elismertetni.

Az egészségügyi szolgáltatásra megállapodás csak a megállapodás megkötését követő hónap első napjától kezdődő hatállyal, az első hónapra esedékes járulék egyidejű befizetése mellett köthető. Ezt követően a járulékot havonta előre, a tárgyhónapot közvetlenül megelőző hónap 12. napjáig kell megfizetni. A befizetés elmulasztása a megállapodás megszűnését vonja maga után. Az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság a megállapodás megszűnéséig áll fenn.

1997. évi LXXX. törvény

megbízott: aki valamely tevékenységet személyesen és díjazás ellenében a Polgári Törvénykönyvben szabályozott megbízási jogviszony keretében lát el.

1997. évi LXXX. törvény

mentálhigiéne: a lelki egészséggel, illetve betegséggel foglalkozik; azt vizsgálja meg, hogy a személy tud-e megfelelően funkcionálni. Ennek megítélése kétoldalú, egyrészt a környezet a társadalomban kialakult mérce szerint ítéli meg az egyént, másrészt a személy maga határozza meg saját jó vagy rossz lelki állapotát.

A személy számára fontos ilyen helyzetben tudni, hogy milyen segítséget vehet igénybe. A segítségnyújtás első szintje a család, illetve a közösség, amelyhez tartozik. Ez nagyon sok esetben sok segítséget jelent, és elegendő is lehet a megoldáshoz. A második szint általában a különböző szakellátások, így a szociális munkás, a pszichiáter, az iskolapszichológus, stb. segítségnyújtása.

mentálhigiéniés szolgáltatás: magatartási, életviteli zavarok esetén célszerű a közvetlen környezetben rendelkezésre álló szolgáltatáshoz fordulni, így az iskolapszichológus, a háziorvos, az üzemi orvos, a szakorvosi ellátás, az alkoholistá- és drogmentő szolgálatok, a különböző társadalmi szolgálatok (pl. lelki-segély telefonvonal), egyházi és civil szervezetek segítségét igénybe venni.

mezőgazdasági őstermelő: az a 16. életévét betöltött, nem egyéni vállalkozó magánszemély, aki a saját gazdaságában mezőgazdasági termékek előállítására irányuló tevékenységet folytat, és ennek igazolására őstermelői igazolvánnyal rendelkezik, ideértve a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatási szerv által vezetett ügyfél-nyilvántartási rendszerben nyilvántartott mezőgazdasági termelő magánszemélyt, valamint a termőföldről szóló törvény szerint családi gazdálkodónak minősülő magánszemélyt és e magánszemélynek a családi gazdaságban nem foglalkoztatottként közreműködő családtagját is.

minimálbér: a tárgyhónapot megelőző hónap első napján érvényes, a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alapbér kötelező legkisebb havi összege. (2010-ben 73.500 Ft).

munkaerő-kölcsönzés: az olyan tevékenység, amelynek keretében a kölcsönbeadó a vele kölcsönzés céljából munkaviszonyban álló munkavállalót ellenérték fejében munkavégzésre a kölcsönvevőnek átengedi.

1992. évi XXII. törvény

munkaidő: a törvényes munkaidő napi nyolc óra. Abban az esetben, ha a napi munkaidő a hat órát meghaladja, akkor a munkáltatónak legalább húsz perc munkaközi szünetet kell biztosítania.

munkaszüneti napok: január 1., március 15., húsvét hétfő, május 1., pünkösd hétfő, augusztus 20., október 23., november 1., december 25-26.

1992. évi XXII. törvény

munkaviszony: a magyar jog hatálya alá tartozó munkaviszony, közszolgálati jogviszony, közalkalmazotti jogviszony, bírósági és igazságügyi, valamint ügyészségi szolgálati viszony. A biztosított bedolgozói - és az 1994. június 1-jét megelőzően létesített - ezzel egy tekintet alá eső bedolgozói jogviszony, a hivatásos nevelő szülői jogviszony, a szövetkezeti tag munkaviszony jellegű munkavégzésre irányuló jogviszonya, - ide nem értve az iskolai szövetkezet nappali tagozatos tanuló, hallgató tagját - fegyveres és rendvédelmi szervek hivatásos és szerződéses állományú tagjának szolgálati viszonya.

1991. évi IV. törvény

munkavállaló: az, aki a fentiekben meghatározott munkaviszonyban áll.

1991. évi IV. törvény

munkaadó: az a jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, illetve magánszemély és annak jogi

személyiséggel nem rendelkező társasága, aki munkavállalót foglalkoztat, vagy foglalkoztatni kíván.

1991. évi IV. törvény

munkaszerződés: a munkaviszony munkaszerződés megkötésével jön létre.

1992. évi XXII. törvény

munkaszerződés módosítása: A munkáltató és a munkavállaló a munkaszerződést csak közös megegyezéssel módosíthatja.

1992. évi XXII. törvény

munkaviszony megszüntethető: ha:

- a munkáltató és a munkavállaló közös megegyezésével;
- rendes felmondással;
- rendkívüli felmondással;
- azonnali hatállyal a próbaidő alatt;
- a határozott idejű munkaszerződés lejártának időpontja előtt. Ebben az esetben a munkavállalót azonban egyévi, ha a határozott időből még hátralévő idő egy évnél rövidebb, a hátralévő időre jutó átlagkeresete megilleti.

A munkaviszony megszüntetésére irányuló megállapodást, illetve nyilatkozatokat írásba kell foglalni.

1992. évi XXII. törvény

nem biztosítottak egészségügyi szolgáltatásra való jogosultsága: a jegyző az egészségügyi szolgáltatás igénybevétele céljából annak a személynek állapítja meg szociális rászorultságát,

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 120%-át (2010. január 1-től 34.200 Ft)
- aki egyedül élő és jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150%-át (2010. január 1-től 42.750 Ft)

nem haladja meg, és családjának vagyona nincs.

1993. évi III. törvény

nevelőszülő: az a nagykorú, cselekvőképes, büntetlen előéletű, a külön jogszabályban meghatározott felkészítő tanfolyamon eredménnyel részt vett személy lehet, aki személyisége és

körülményei alapján alkalmas a nála elhelyezett gyermek kiegyensúlyozott fejlődésének biztosítására, és a családjába történő visszakerülésének támogatására. A nevelőszülő – saját gyermekeit is beszámítva – legfeljebb 5 gyermeket nevelhet. Tevékenységét nevelőszülői jogviszony keretében látja el, amelyért díjazásban részesül (legalacsonyabb összegét a mindenkori éves költségvetési törvény határozza meg), a gyermekek ellátásához a hivatásos nevelőszülővel egyező juttatásokra jogosult.

1997. évi XXXI. törvény

nyugdíjbiztosítás: az időskorúak és a tartósan vagy véglegesen munkaképtelenné válók, valamint hozzátartozóik megélhetésének biztosítására működtetett biztosítási rendszer.

1997. évi LXXXI. törvény

nyugdíj alapjául szolgáló havi átlagkereset: a biztosított nyugdíjjárulék-fizetési kötelezettségének külön törvényben meghatározott alapját képező keresetnek, jövedelemnek a törvény rendelkezései szerint számított átlaga

1997. évi LXXXI. tv

nyugdíjjárulék: a biztosított által fizetendő nyugdíjjárulék mértéke

- kizárólag a társadalombiztosítási nyugdíj hatálya alá tartozó biztosított esetében 9,5 százalék,
- magánnyugdíjpénztár tagja esetében 1,5 százalék.

A saját jogú nyugdíjas foglalkoztatott, valamint a kiegészítő tevékenységet folytató egyéni és társas vállalkozó magánnyugdíjpénztári tagsága esetén is 9,5 százalék nyugdíjjárulékot fizet.

1997. évi LXXX. törvény

nyugellátás: saját jogú nyugellátás és a hozzátartozói nyugellátás: olyan keresettől, jövedelemtől függő rendszeres pénzellátás, amely meghatározott szolgálati idő megszerzése esetén a biztosítottnak (volt biztosítottnak), illetve hozzátartozójának jár.

1997. évi LXXXI. törvény

OEP: Országos Egészségbiztosítási Pénztár

otthonteremtési támogatás: az otthonteremtési támogatás az átmeneti vagy a tartós nevelésből kikerült fiatal felnőtt lakáshoz jutását, tartós lakhatását elősegítse és támogassa. Otthonteremtési támogatásra jogosult az a fiatal felnőtt, akinek legalább 2 éves időtartamú megszakítás nélküli nevelésbe vétele a nagykorúvá válásával szűnt meg és készpénz vagy ingatlan vagyonának értéke a nagykorúvá válásakor nem haladja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 50-szeresét.

1997. évi XXXI. törvény

otthoni szakápolás: a biztosított otthonában vagy tartózkodási helyén, kezelőorvosának rendelésére, szakképzett ápoló által végzett munka. Szükség esetén speciális tevékenységek, például EKG, oscillometria, oxigénterápia, légzésterápia, szívó - TENS készülék - gyógylámpák alkalmazása, tartós fájdalomcsillapítás szakápolási feladatai. A beteg állapotától függően beszédterápia, a fizioterápia köréből: gyógytorna, elektroterápia biztosítása.

1997. évi LXXXIII. törvény, 1997. évi CLIV. törvény

otthont nyújtó ellátás: otthont nyújtó ellátás keretében biztosítani kell az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti és a tartós nevelésbe vett gyermek számára a törvényben megfogalmazottak szerinti teljes körű ellátást; a családi környezetébe történő visszahelyezését előkészítő, családi kapcsolatainak ápolását segítő családgondozást, vagy ha ez nem lehetséges, az örökbefogadásának elősegítését; a családjába történő visszailleszkedéshez, önálló életének megkezdéséhez szükséges utógondozást.

1997. évi XXXI. törvény

óvodáztatási támogatás: A jegyző annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, állapítja meg a támogatást, aki

- a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába,
- továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és akinek
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll.

A pénzbeli támogatás folyósításának további feltétele, hogy a gyermek felett a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő, illetve ha mindkét szülő gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, mindkét szülő a jegyzői eljárásban önkéntes nyilatkozatot tegyen arról, hogy gyermekének hároméves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen.

Az óvodáztatási támogatást ugyanazon gyermek után csak az egyik szülő igényelheti.

1997. évi XXXI. törvény

öregségi nyugdíj:

2010. január 1-jétől társadalombiztosítási öregségi nyugdíjra jogosító öregségi nyugdíjkorhatára annak, aki

- 1952. január 1-je előtt született, a betöltött 62. életév,
- 1952-ben született, a 62. életév betöltését követő 183. nap,
- 1953-ban született, a betöltött 63. életév,
- 1954-ben született, a 63. életév betöltését követő 183. nap,
- 1955-ben született, a betöltött 64. életév,
- 1956-ban született, a 64. életév betöltését követő 183. nap,
- 1957-ben vagy azt követően született, a betöltött 65. életév.

Öregségi teljes nyugdíjra az jogosult, aki

- a születési évének megfelelő, fentiek szerinti öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és
- legalább húsz év szolgálati idővel rendelkezik, valamint
- azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi teljes nyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

Öregségi résznyugdíjra az jogosult, aki legalább tizenöt év szolgálati időt szerzett, és a hatvankettedik életévét betöltötte.

2010. január 1-jétől öregségi résznyugdíjra az jogosult, aki

- az öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte, és
- legalább tizenöt év szolgálati idővel rendelkezik, valamint
- azon a napon, amelytől kezdődően az öregségi résznyugdíjat megállapítják, biztosítással járó jogviszonyban nem áll.

1997. évi LXXXI. tv

örökbefogadás: az örökbefogadó, valamint annak rokonai és az örökbefogadott között családi kapcsolatot eredményező jogi aktus.

Az olyan kiskorúak családi nevelését segíti elő, akiknek a szülei nem élnek, vagy akiket szüleik nem képesek megfelelően gondozni.

özvegyi nyugdíj: az elhunyt nyugdíjas, illetve nyugdíjban nem részesülő, de nyugdíjjogosultságot szerzett elhunyt személy házastársának, meghatározott feltételek mellett élettársának, valamint elvált házastársának járó nyugellátás.

1997. évi LXXXI. törvény

őstermelői igazolvány: az őstermelői tevékenységből származó bevételek nyilvántartására alkalmas, hitelesített, kormányrendelet által előírt eljárási rendben kiadott, illetve érvényesített igazolvány.

parkolási igazolvány: a mozgásában korlátozott személyek részére a KRESZ-ben foglalt közlekedési kedvezményekre jogosít.

Az igazolványra jogosult:

- súlyos mozgáskorlátozott,
- látási, értelmi, mozgásszervi fogyatékos, illetve autista (súlyosan fogyatékos)
- 2001. július 1-jét megelőzően vaknak, vagy
- a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről és fogyatékosokról szóló rendelet szerint vaknak vagy gyengénlátónak, mozgásszervi fogyatékosnak, értelmi fogyatékosnak, vagy autistának minősül és a minősítést szakvéleménnyel igazolja.

pályakezdő álláskereső: a 25. életévét - felsőfokú végzettségű személy esetén 30. életévét - be nem töltött, a munkaviszony létesítéséhez szükséges feltételekkel rendelkező, az állami foglalkoztatási szerv által nyilvántartott álláskereső, feltéve, ha munkanélküli járadékra a tanulmányainak befejezését követően nem szerzett jogosultságot.

pénzbeli támogatás: a jegyző pénzbeli támogatást állapít meg annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- 2010. július 1-jén fennáll, július hónapban 5.800 Ft továbbá ha a jogosultsága
- 2010. novemberében fennáll, november hónapban 5.800 Ft pénzbeli támogatást állapít meg gyermekenként.

1997. évi XXXI. törvény

pihenőnap: hetenként két pihenőnap illeti meg a munkavállalót.

1992. évi XXII. törvény

pótlék: A jegyző annak a gyámul kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultsága

- 2010. július 1-jén fennáll, július hónapban 8.400 Ft, továbbá, ha a jogosultság
- 2010. november 1-jén fennáll, november hónapban 8.400 Ft

pótlékot állapít meg gyermekenként.

1997. évi XXXI. törvény

pótszabadság:

- a fiatal munkavállalónak évenként öt munkanap pótszabadság jár, utoljára abban az évben, amelyben a fiatal munkavállaló a tizennyolcadik életévét betölti.
- a szülők döntése alapján gyermeke nevelésében nagyobb szerepet vállaló munkavállalót vagy a gyermekét egyedül nevelő szülőt évenként a tizenhat évesnél fiatalabb
 - egy gyermeke után kettő,
 - két gyermeke után négy,
 - kettőnél több gyermeke után összesen hétmunkanap pótszabadság illeti meg. A pótszabadság szempontjából a gyermeket először a születésének évében, utoljára pedig abban az évben kell figyelembe venni, amelyben a tizenhatodik életévét betölti.
- a vak munkavállalónak évenként öt munkanap pótszabadság jár.
- a föld alatt állandó jelleggel dolgozó, illetve az ionizáló sugárzásnak kitett munkahelyen naponta legalább három

órát eltöltő munkavállalót, évenként öt munkanap pótszabadság illeti meg.
1992. évi XXII. törvény

próbaidő: a munkaszerződésben, a munkaviszony létesítésekor próbaidő is kiköthető. A próbaidő tartama harminc nap. Kollektív szerződés, illetve a felek ennél rövidebb vagy hosszabb, de legfeljebb három hónapig terjedő próbaidőt is megállapíthatnak. A próbaidő meghosszabbítása tilos, ettől érvényesen eltérni nem lehet. A próbaidő alatt a munkaviszonyt bármelyik fél azonnali hatállyal megszüntetheti.

1992. évi XXII. törvény

pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek rehabilitációs intézménye: a rendszeres vagy akut gyógyintézeti kezelésre nem szoruló 18. életévét betöltött pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek ellátására szakosodott intézmény. Az intézményében a gondozottak részére képzési, munkajellegű vagy terápiás foglalkoztatást szerveznek, és elő készítik a családi, továbbá lakóhelyi környezetükbe történő visszatérésüket.

1993. évi III. törvény

rehabilitáció: külön jogszabályban meghatározott orvosi, foglalkoztatási, szociális, képzési és egyéb tevékenységek komplex rendszere, amelynek célja az egészségkárosodást szenvedett személy szakmai munkaképességének biztosítása.

2007. évi LXXXIV. törvény

rehabilitációs járadék: Rehabilitációs járadékra az jogosult, aki

- 50-79 százalékos egészségkárosodást szenvedett, és ezzel összefüggésben a jelenlegi vagy az egészségkárosodását megelőző munkakörében, illetve a képzettségének megfelelő más munkakörben való foglalkoztatásra rehabilitáció nélkül nem alkalmas, és
- kereső tevékenységet nem folytat, vagy
- a keresete, jövedelme legalább 30 százalékkal alacsonyabb az egészségkárosodást megelőző négy naptári hónapra vonatkozó keresete jövedelme havi átlagánál, továbbá

- rehabilitálható, és
 - az életkora szerint szükséges szolgálati időt megszerezte.
- 2007. évi LXXXIV. törvény*

rehabilitációs járadék összege: a rehabilitációs járadék összege - a magánnyugdíj-pénztári tagságtól függetlenül - megegyezik a rokkantsági nyugdíj (III. rokkantsági csoport) összegének 120%-ával. A rehabilitációs járadék legkisebb összege megegyezik a rokkantsági nyugdíj legkisebb összegének (III. rokkantsági csoport) 120%-ával.

A rehabilitációs járadéknak a fentiek szerint megállapított összegét 50%-kal csökkenteni kell, ha kereső tevékenység folytatása esetén a rehabilitációs járadékban részesülő 3 egymást követő hónapra vonatkozó - a személyi jövedelemadóval és a Tny. 13. §-a (1) bekezdésének *a*) pontja szerinti járulékokkal csökkentett - keresetének, jövedelmének havi átlaga meghaladja a rokkantsági nyugdíj alapját képező havi átlagkereset összegének 90 százalékát, illetve annak a megállapítást követően a rendszeres nyugdíjemelés(ek) mértékével növelt összegét, de legalább a mindenkori kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) összegét.

2007. évi LXXXIV. törvény

rendelkezésre állási támogatás: annak az aktív korúak ellátására jogosult személynek, aki rendszeres szociális segélyre nem jogosult, arra az időtartamra, amikor közfoglalkoztatásban neki fel nem róható okból nem vesz részt és táppénzben vagy távolléti díjban nem részesül, vagy olyan képzésben vesz részt, amelyhez keresetpótló juttatást részére nem állapítottak meg, rendelkezésre állási támogatást folyósítanak, melynek összege azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegével, mely 2010. január 1-től 28.500 Ft.

1993. évi III. törvény

rendes felmondás: a határozatlan idejű munkaviszonyt mind a munkavállaló, mind a munkáltató felmondással megszüntetheti, ettől érvényesen eltérni nem lehet. A munkáltató köteles felmondását megindokolni. Az indokolásból a felmondás okának világosan ki kell tűnnie. Vita esetén a felmondás indokának valóságát és okszerűségét

a munkáltatónak kell bizonyítania. A felmondás indoka csak a munkavállaló képességeivel, a munkaviszonnal kapcsolatos magatartásával, illetve a munkáltató működésével összefüggő ok lehet.

A munkáltató a rendes felmondását nem köteles indokolni, ha a munkavállaló nyugdíjasnak minősül.

A munkáltató nem szüntetheti meg rendes felmondással a munkaviszonyt az alábbiakban meghatározott időtartam alatt:

- a betegség miatti keresőképtelenség, legfeljebb azonban a betegség szabadság lejártát követő egy év, továbbá az üzemi baleset vagy foglalkozási megbetegedés miatti keresőképtelenség alatt a táppénzre való jogosultság,
- a beteg gyermek ápolására táppénzes állományba helyezés,
- a közeli hozzátartozó otthoni ápolása vagy gondozása céljából kapott fizetés nélküli szabadság,
- a külön törvény szerinti emberi reprodukciós eljárással összefüggő kezelés, a terhesség, a szülést követő három hónap, illetve a szülési szabadság,
- a gyermek ápolása, illetve gondozása céljára kapott fizetés nélküli szabadságnak, illetve a gyermek hároméves koráig - fizetés nélküli szabadság igénybevétele nélkül is - a gyermekgondozási segély folyósításának,
- a külön törvény szerinti rehabilitációs járadékban részesülő személy esetén a keresőképtelenség teljes időtartama.

1992. évi XXII. törvény

rendkívüli gyermekvédelmi támogatás: a települési önkormányzat képviselő-testülete a gyermeket a rendeletében meghatározott mértékű rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti, ha a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került. A saját családban való nevelkedéshez fűződő gyermeki jog érvényesülését segíti elő.

1997. évi XXXI. törvény

rendkívüli felmondás: a munkáltató, illetve a munkavállaló a munkaviszonyt rendkívüli felmondással megszüntetheti, ha a másik fél

- a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi, vagy
- egyébként olyan magatartást tanúsít, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszi. Ettől érvényesen eltérni nem lehet.

A rendkívüli felmondás jogát az ennek alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított egy éven belül, bűncselekmény elkövetése esetén a büntethetőség elévüléséig lehet gyakorolni.

Ha a munkaviszonyt a munkavállaló szünteti meg rendkívüli felmondással, a munkáltató köteles annyi időre járó átlagkeresetet részére kifizetni, amennyi a munkáltató rendes felmondása esetén járna, továbbá megfelelően alkalmazni kell a végkielégítés szabályait is. A munkavállaló követelheti felmerült kárának megtérítését is.

1992. évi XXII. törvény

rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult:

- a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,
- az évi egyszeri támogatásnak,
- az ingyenes tankönyv és
- egyéb kedvezményeknek az igénybevételére

A jegyző annak a gyermeknek állapítja meg a jogosultságát

- akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 140 %-át (2010-ben 39.900 Ft) ha
 - a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy
 - a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy
 - a nagykorúvá vált gyermek esetén, ha megfelel az egyéb feltételeknek vagy
- a fentiekbe nem tartozó esetekben annak a gyermeknek, akinek családjában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 130 %-át (2010-ben 37.050 Ft)

feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg a törvényben meghatározott értéket
1997. évi XXXI. törvény

rendszeres szociális járadék: rendszeres szociális járadékra az a személy jogosult, akinek legalább 40%-os mértékű egészségkárosodása a keresőtevékenység folytatásának időtartama alatt - ideértve a keresőtevékenység megszűnését követően folyósított táppénz, baleseti táppénz és a Foglalkoztatási törvény szerinti pénzbeli ellátás időtartamát is - keletkezett, és ezzel összefüggésben a jelenlegi vagy az egészségkárosodását megelőző munkakörében, illetve a képzettségének megfelelő más munkakörben való foglalkoztatásra rehabilitáció nélkül nem alkalmas, és a rendszeres szociális járadék megállapításának időpontjában

- a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt még nem töltötte be, és
- rendelkezik a rokkantsági nyugdíjhoz életkora szerint szükséges szolgálati idő felével, és
- saját jogú nyugellátásra nem jogosult, és
- nem részesül rendszeres pénzellátásban, keresetkiegészítésben, átmeneti keresetkiegészítésben, jövedelemkiegészítésben, átmeneti jövedelemkiegészítésben, átmeneti járadékban, bányász dolgozók egészségkárosodási járadékában, és
- keresőtevékenységet nem folytat, vagy a rendszeres szociális járadékra való igény benyújtását megelőző négy naptári hónapra vonatkozó keresetének, jövedelmének havi átlaga nem haladja meg a mindenkori kötelező legkisebb munkabér összegének 80%-át.

387/2007. (XII. 23.) Kormányrendelet

rendszeres szociális segély: Az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján

- egészségkárosodott személynek minősül, vagy
- az 55. életévét betöltötte, vagy
- 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel - feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Családok támogatásáról szóló törvény szerinti gyermekgondozási támogatásban,

gyermekgondozási díjban, terhességi gyermekágyi segélyben - és a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézményben nem tudják biztosítani, **vagy**

- a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételeknek megfelel, rendszeres szociális segélyre jogosult.

A rendszeres szociális segély havi összege a családi jövedelemhatár összegének és a jogosult családja havi összjövedelmének különbözete, de nem haladhatja meg a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alapláb mindenkori kötelező legkisebb összegének személyi jövedelemadóval, egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci és nyugdíjárulékkal csökkentett összegét.

A családi jövedelemhatár összege megegyezik a család fogyasztási egységeihez tartozó arányszámok összegének és az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 90%-ának szorzatával

1993. évi III. törvény

rokkantsági járadék: aki a 25. életének betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált és nyugellátást, baleseti nyugellátást a részére nem állapítottak meg, rokkantsági járadékra jogosult. Legkorábban a 18. életév betöltését követően lehet megállapítani.

rokkantsági nyugdíj: megrokkánás esetén, meghatározott szolgálati idővel rendelkező személyeknek járó nyugellátás.

1997. évi LXXXI. törvény

saját háztartásban nevelt, gondozott gyermek: az a gyermek, aki a szülővel, nevelőszülővel, gyámmal életvitelszerűen együtt él, és annak gondozásából rendszeres jelleggel legfeljebb csak napközbeni időszakokra kerül ki. A szülői felügyeletet gyakorló szülők általában saját háztartásukban kötelesek gondoskodni kiskorú gyermekük gondozásáról, tartásáról, lakhatásáról.

1952. évi IV. törvény.

saját jogú nyugellátás: öregségi nyugdíj, előrehozott öregségi nyugdíj rokkantsági nyugdíj, baleseti rokkantsági nyugdíj

segítő családtag: az egyéni vállalkozónak, az egyéni cég és a jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság tagjának közeli hozzátartozója, aki a vállalkozásban személyesen és díjazás ellenében - nem munkaviszony keretében - munkát végez, kivéve a saját jogú nyugdíjast és az özvegyi nyugdíjban részesülő olyan személyt, aki a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte. *1997. évi LXXIX. törvény*

speciális gyermekotthon vagy a gyermekotthon speciális csoportja: az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett súlyos pszichés vagy disszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekkel küzdő 12.életévét – kivételesen indokolt esetben 10.életévét – betöltött gyermekek elhelyezését szolgáló intézmény. Az intézménynek kötelezően ellátandó alapfeladatként a gyermek állapotához igazodó speciális ellátást kell biztosítani. *1997. évi XXXI. törvény*

start kártya: START kártya kiváltására jogosult, aki

- a huszonötödik életévét, felsőfokú végzettség esetén a harmincadik életévét még nem töltötte be, és
- tanulmányait befejezte vagy megszakította, és
- a tanulmányainak befejezését követően első ízben létesít foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt vagy ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszonyt, és e jogviszony létesítését megelőzően megbízási szerződés, vállalkozási szerződés alapján vagy egyéni vállalkozóként sem végzett munkát.

A start kártyával rendelkező személy után a munkáltató járulékkedvezményre jogosult.

2004. évi CXXIII. törvény

start extra kártya: start extra kártya kiváltására jogosult a tartósan álláskereső,

- ha ötvenedik életévét betöltötte vagy
- életkorra való tekintet nélkül legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik, vagy
- a rendelkezésre állási támogatásra jogosult álláskereső.

A start kártyával rendelkező személy után a munkáltató járulékkedvezményre jogosult.

2004. évi CXXIII. törvény

start plusz kártya: start plusz kártya kiváltására jogosult az a személy,

- aki a gyermekgondozási segély, a gyermekgondozási díj, a gyermeknevelési támogatás, valamint az ápolási díj folyósításának megszűnését követő egy éven (365 napon) belül kíván foglalkoztatásra irányuló jogviszonyt létesíteni, vagy
- aki a gyermek egyéves korának betöltését követően, e gyermek után igénybe vett gyes folyósítása mellett kíván munkát vállalni, feltéve, hogy foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban nem áll, valamint
- a tartósan álláskereső.

A start kártyával rendelkező személy után a munkáltató járulékkedvezményre jogosult.

2004. évi CXXXIII. törvény

súlyosan mozgáskorlátozott személy: az, aki mozgásszervi betegsége következtében tömegközlekedési eszközt önerőből nem képes igénybe venni, de életvitelszerűen nem ágyhoz kötött, és a járás, terhelhetőség, valamint tömegközlekedési jármű használata alapján közlekedőképességének minősítése során pontjainak száma 7 vagy annál több.

164/1995.(XII.27.) Kormányrendelet

súlyosan mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményei:

- személygépkocsi-szerzési támogatás
- személygépkocsi-átalakítási támogatás
- közlekedési támogatás

A súlyosan mozgáskorlátozottság tényét a háziorvos, illetve beutalása alapján a szakorvos állapítja meg.

164/1995. (XII. 27.) Kormányrendelet

szakmai munkaképesség: a jelenlegi vagy az egészségkárosodást megelőző munkakörben, illetve a képzettségnek megfelelő más munkakörben való foglalkoztatásra való alkalmasság;

2007. évi LXXXIV. törvény

szolgálati idő: az az időszak, mely alatt a biztosított nyugdíjjárulék fizetésére kötelezett volt, illetve megállapodás alapján nyugdíjjárulékot fizetett, vagy amit járulékfizetés nélkül szolgálati időként elismertek.

1997. évi LXXXI. törvény

szülés: a gyermeket - a fogantatástól eltelt időtartamtól függetlenül - élveszülöttnek kell tekinteni, ha az anya testétől történt elválasztása után az életnek bármilyen jelét adta.

Érett szülés: 36. hét, 2500 g, 45 cm.

Koraszülés: 28-35. hét 1000-2499 g, 35-44 cm.

Éretlen szülés: 24-27. hét, 500-999 g, 30-34 cm.

Halva születettnek kell a magzatot tekinteni, ha 24 hétnél hosszabb ideig volt az anya méhében, és az anya testétől történt elválasztás után az élet semmilyen jelét nem adta. Ha a magzat kora nem állapítható meg, a halva születés meghatározásának alapja a magzat 500 grammot elérő testtömege vagy 30 cm-t elérő testhossza.

34/1999. (IX. 24.) BM-EüM-IM együttes rendelet

szülési szabadság: huszonnégy hét. Ezt úgy kell kiadni, hogy négy hét lehetőleg a szülés várható időpontja elé essen.

1992. évi XXII. törvény

szülési szabadság megszűnik:

- a gyermek halva születése esetén az ettől számított hat hét elteltével;
- ha a gyermek meghal, a halált követő tizenötödik napon;
- ha a gyermeket - a külön jogszabályban foglaltak szerint - ideiglenes hatállyal elhelyezték, átmeneti vagy tartós nevelésbe vették, továbbá harminc napot meghaladóan bentlakásos szociális intézményben helyezték el, a gyermek elhelyezését követő napon.

1992. évi XXII. törvény

szülői felügyelet: a gyermek mindkét szülőjét egyenlő mértékben megillető jog és kötelezettség. Elemei: a gyermek gondozása, nevelése, vagyonának kezelése, törvényes képvisellete. A szülők különélése esetén a felügyeletet az a szülő gyakorolja, amelyiknél a gyermeket elhelyezték.

szülői nyugdíj: szülői nyugdíjra az a szülő jogosult, akinek a gyermeke az öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjhoz szükséges szolgálati idő megszerzése után vagy öregségi, illetve rokkantsági nyugdíjasként halt meg, ha

- a szülő a gyermekének halálakor rokkant, vagy a hatvanötödik életévét betöltötte, és
- a szülőt a gyermeke a halálát megelőző egy éven át túlnyomó részben eltartotta.

A fenti feltételek fennállása esetén szülői nyugdíjra jogosult az a nevelőszülő is, aki a nevelt gyermeket tíz éven át eltartotta.

1997. évi LXXXI. törvény

tankötelezett: a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény rendelkezése értelmében az a gyermek minősül tankötelesnek, akit az iskola igazgatója annak nyilvánított (6-18 éves korig).

tanulószerződés: a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény szerinti tanulószerződés.

tanúsítvány külföldön történő házasságkötéshez: az a Magyarországon élő magyar állampolgár, aki külföldön kíván házasságot kötni, az ehhez szükséges tanúsítvány kiadását a lakóhelye, ennek hiányában a tartózkodási helye szerint illetékes anyakönyvvezetőnél kérheti. Bejelentett, érvényes lakcím hiányában az érintett kérelmét az utolsó bejelentett lakcíme szerint illetékes anyakönyvvezetőnél is előterjesztheti.

tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos (a magasabb összegű családi pótlékra való jogosultság szempontjából):

- az a tizennyolc évesnél fiatalabb gyermek, aki az 5/2003. (II.19.) ESZCSM rendeletben meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul.
- az a tizennyolc évesnél idősebb személy, aki tizennyolcadik életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, illetve legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett,

és ez az állapot egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll.

1998. évi LXXXIV. törvény

táppénz: táppénzre jogosult az, aki a biztosítás fennállása alatt, vagy annak megszűnését követő első, második vagy harmadik napon keresőképtelenné válik és a Tbj.-ben meghatározott mértékű pénzbeli egészségbiztosítási járulék fizetésére kötelezett.

1997. évi LXXXIII. törvény

táppénz folyósításának időtartama: táppénz a keresőképtelenség tartamára jár, legfeljebb azonban a biztosítási jogviszony fennállásának időtartama alatt egy éven át, a biztosítási jogviszony megszűnését követően 30 napon át. A táppénz minden naptári napra jár, ideértve a szabadnapot, a heti pihenőnapot és a munkaszüneti napot is.

Nem jár táppénz

- a keresőképtelenségnek arra az időtartamára, amelyre a biztosított átlagkeresetre jogosult, illetőleg, amely alatt a biztosítás szünetel, munkavégzési kötelezettség hiányában keresetvesztés nincs, továbbá a betegszabadság lejártát követő szabadnapra és heti pihenőnapra, ha az azt követő munkanapon (munkaszüneti napon) a keresőképtelenség már nem áll fenn,
- a keresőképtelenségnek arra a tartamára, amelyre a biztosított a teljes keresetét megkapja, illetve, ha a keresetét részben kapja meg, a részben megkapott kereset után,
- a gyermekgondozási segély folyósításának az idejére, ide nem értve a segély mellett végzett munka alapján járó táppénzt,
- az előzetes letartóztatás és a szabadságvesztés tartamára,
- a saját jogú nyugdíj folyósításának időtartamára.

1997. évi LXXXIII. törvény

táppénz összege: A táppénz összege folyamatos, legalább kétévi biztosítási idő esetében a figyelembe vehető jövedelem naptári napi átlagának hatvan százaléka, ennél rövidebb biztosítási idő esetében vagy a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás tartama alatt ötven százaléka, azzal, hogy a táppénz

egy napra járó összege nem haladhatja meg a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér 400 százalékának, a biztosítási jogviszony megszűnését követően a minimálbér 150 százalékának harmincad részét.

1997. évi LXXXIII. törvény

társadalombiztosítási járulék: A foglalkoztató és a biztosított egyéni vállalkozó által fizetendő társadalombiztosítási járulék mértéke 27 százalék, ebből a nyugdíj-biztosítási járulék 24 százalék, az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék 3 százalék. Az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékon belül a természetbeni egészségbiztosítási járulék 1,5 százalék, a pénzbeli egészségbiztosítási járulék 0,5 százalék, a munkaerő-piaci járulék 1 százalék.

1997. évi LXXX. törvény

társas vállalkozás:

1. a közkereseti társaság,
2. a betéti társaság,
3. a korlátolt felelősségű társaság,
4. a közös vállalat,
5. az egyesülés, ideértve az európai gazdasági egyesület is,
6. az 1-5. pontban felsorolt társas vállalkozások az előtársaságként történő működés időszakában is,
7. a szabadalmi ügyvivői társaság, szabadalmi ügyvivői iroda,
8. a gépjárművezető-képző munkaközösség,
9. az oktatói munkaközösség,
10. az ügyvédi iroda, közjegyzői iroda,
11. a végrehajtói iroda
12. az egyéni cég

1997. évi LXXX. törvény

társas vállalkozó:

- a betéti társaság bel- és kültagja, a közkereseti társaság tagja, a korlátolt felelősségű társaság, a közhasznú társaság, a közös vállalat, az egyesülés, valamint az európai gazdasági egyesülés tagja, ha a társaság (ideértve ezen társaságok előtársaságként történő működésének időtartamát is) tevékenységében ténylegesen és személyesen közreműködik, és ez nem munkaviszony

vagy megbízási jogviszony keretében történik (tagsági jogviszony),

- a szabadalmi ügyvivői társaság, a szabadalmi ügyvivői iroda tagja, ha a társaság tevékenységében személyesen közreműködik,
- az ügyvédi iroda, a közjegyzői iroda, a végrehajtói iroda, a gépjárművezető-képző munkaközösség, az oktatói munkaközösség tagja.

1997. évi LXXX. törvény

temetési segély: A települési önkormányzat képviselő-testülete temetési segélyt nyújthat annak, aki a meghalt személy eltemetetéséről gondoskodott annak ellenére, hogy arra nem volt köteles, vagy tartására köteles hozzátartozó ugyan, de a temetési költségek viselése a saját, illetve családja létfenntartását veszélyezteti. A segély összege nem lehet kevesebb a helyben szokásos legolcsóbb temetés költségeinek 10 százalékánál, de elérheti annak teljes összegét, ha a temetési költségek viselése a kérelmezőnek vagy családjának a létfenntartását veszélyezteti.

1993. évi III. törvény

terhesgondozás: a terhesgondozás keretében

- a gyermeket váró nőt tájékoztatják a magzat egészséges fejlődése érdekében szükséges életmódról, a helyes táplálkozásról, a magzatot károsító hatások (különösen a dohányzás és alkoholfogyasztás) elkerülésének fontosságáról;
- elvégzik a magzat egészséges fejlődését és a gyermeket váró nő egészségvédelmét biztosító szűrővizsgálatokat;
- segítséget adnak a gyermeket váró nőnek a szülésre, szoptatásra, csecsemő- és gyermekgondozásra való felkészüléshez.

Térítésmentes terhesgondozásra jogosult

- a Magyarországon állandó jelleggel tartózkodó magyar állampolgár, illetve házastársa;
- a Magyarországon érvényes bevándorlási engedéllyel rendelkező nem magyar állampolgár.

1997. évi LXXIX. törvény

terhességi-gyermekágyi segély: az ellátás annak az anyának jár, aki a szülést megelőző két éven belül legalább 180 napon át biztosított volt és

- a biztosítás tartama alatt vagy
- a biztosítás megszűnését követő 42 napon belül szül, vagy
- a biztosítás megszűnését követő 42 napon belül táppénz, illetve baleseti táppénz folyósításának az ideje alatt, vagy
- a folyósítás megszűnését követő 28 napon belül szül.

Összege a napi átlagkereset 70 %-a, a szülési szabadság időtartamára jár (168 napon keresztül).

2010. május 1-től terhességi-gyermekágyi segély annak jár, aki a szülést megelőzően két éven belül 365 napon át biztosított volt, és

- a biztosítás tartama alatt vagy a biztosítás megszűnését követő negyvenkét napon belül szül, vagy
- a biztosítás megszűnését követő negyvenkét napon túl táppénz, illetőleg baleseti táppénz folyósításának az ideje alatt vagy a folyósítás megszűnését követő huszonnyolc napon belül szül.

1997. évi LXXXIII. törvény

természetben nyújtott szociális ellátások: a képviselő-testület döntése alapján egyes pénzbeli ellátások egészben vagy részben természetbeni szociális ellátás formájában is nyújthatók. Természetbeni szociális ellátásként nyújtható a lakásfenntartási támogatás, adósságkezelési szolgáltatás, az átmeneti segély, a temetési segély, rendszeres szociális segély. Természetbeni ellátás az élelmiszer, az általános iskolai tankönyv, a tüzelősegély, a közüzemi díjak, tandíj, egészségügyi szolgáltatásért fizetendő térítési díj, illetve a gyermekintézmények térítési díjának kifizetése, valamint a családi szükségletek kielégítését szolgáló gazdálkodást segítő támogatás.

1993. évi III. törvény

természetes személyazonosító adat: az érintett személy családi és utóneve, leánykori családi és utóneve, neme, születési helye és ideje, anyja leánykori családi és utóneve, állampolgársága, illetőleg bevándorolt vagy menekült jogállása, lakó- és tartózkodási helye

területi gyermekvédelmi szakszolgálat: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében szakszolgáltatásként biztosítja a gondozási hely meghatározásával, az ideiglenes elhelyezési feladatot ellátók kijelölésével, a nevelőszülői hálózattal, az örökbefogadás szakmai előkészítésével, a gondozott gyermek gondozásával, egyes nevelésbe vett gyermek gyámságával, gondnokságával, a Gyvt. 80. §-ának (3) bekezdése szerinti hivatásos gyámsággal, a szaktanácsadással, a nyilvántartással, a megyei bizottság működtetésével kapcsolatos feladatokat. (A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet)

törvényes képviselő: a koránál fogva cselekvőképtelen, vagy korlátozottan cselekvőképes kiskorú érdekei biztosításához szükséges cselekvéseket, jognyilatkozatokat egyedül nem, vagy csak korlátozott mértékben teheti meg. A szülők – a törvény szerinti – joga és kötelessége, hogy kiskorú gyermeküket annak személyi és vagyoni ügyeiben egyaránt képviseljék.

túlmunka: a munkavállaló rendes napi munkaidejét meghaladó munka. Ha a munkaidő előzetesen nincs munkanapokra beosztva, akkor a munkaidőkereten felül végzett munka minősül túlmunkának.
1992. évi XXII. törvény

túlmunkára nem kötelezhető:

- az édesanya terhessége megállapításától gyermeke egy éves koráig,
- gyermekét egyedül nevelő férfi - gyermeke egy éves koráig
- a munkavállaló, ha foglalkoztatására jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázatok között kerül sor.

1992. évi XXII. törvény

utógondozás: az átmeneti vagy tartós nevelés megszűnése után - kivéve, ha a gyermeket örökbe fogadták - a gyámhivatal legalább egy év időtartamra elrendeli a gyermek és a fiatal felnőtt utógondozását feltéve, hogy az utógondozást a fiatal felnőtt maga is kéri. Az utógondozás célja, hogy elősegítse a gyermek, illetve a fiatal felnőtt családi környezetébe való visszailleszkedését, önálló életének megkezdését. A gyermek utógondozását a gyermek lakóhelye szerinti gyermekjóléti szolgálat, a fiatal felnőtt utógondozását a gyermekotthon, a nevelőszülői hálózatot működtető vagy - az Szt. hatálya alá tartozó fogyatékosok és pszichiátriai betegek otthonában elhelyezett gyermek esetén - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat látja el.

1997. évi XXXI. törvény

utógondozói ellátás: a gyámhivatal elrendeli az utógondozói ellátást, ha a gyermek, illetve a fiatal felnőtt átmeneti vagy tartós nevelésbe vétele nagykorúvá válásával szűnt meg, és a következő okok miatt szükséges, hogy továbbra is a gyermekvédelem rendszerében maradjon:

- létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja,
- vagy a nappali oktatás munkarendje szerint,
- vagy felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytat,
- vagy szociális bentlakásos intézménybe felvételét várja,
- vagy sorkatonai szolgálati idejét tölti és létfenntartását önállóan biztosítani nem tudja.

Az utógondozói ellátását a fiatal felnőtt huszonegyedik évének betöltéséig kérheti, illetve a felsőfokú iskola nappali tagozatán tanulmányokat folytató fiatal felnőtt esetén a tanulmányok befejezésével, de legkésőbb huszonötödik évének betöltésével.

1997. évi XXXI. törvény

vagyon: a Szociális törvény alkalmazásában vagyon: Az a hasznosítható ingatlan, jármű, továbbá vagyoni értékű jog, amelynek

- külön-külön számított forgalmi értéke, illetőleg összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a harmincszorosát, vagy

- együttes forgalmi értéke az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének a nyolcvanszorosát

meghaladja, azzal, hogy a szociális rászorultságtól függő pénzbeli és természetbeni ellátások jogosultsági feltételeinek vizsgálatánál nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben az érintett személy életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általa lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra tekintettel fenntartott gépjármű;

A vagyoni helyzet vizsgálata során a lízingelt dolgon fennálló használati jogot meghatározott időre szóló vagyoni értékű jogként kell figyelembe venni. A meghatározott időre szóló vagyoni értékű jog értékének meghatározására az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 72. §-ának (2) bekezdése az irányadó.

1993. évi III. törvény

védőnői szolgálat: a települési önkormányzat által fenntartott szolgálat, melynek célja - az egészségügyi alapellátás részeként - a családok egészségének megőrzésére, segítségére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés. A védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-16 éves korú gyermek él.

végkielégítés: A munkavállalót végkielégítés illeti meg, ha munkaviszonya a munkáltató rendes felmondása vagy jogutód nélküli megszűnése következtében szűnik meg.

Nem jár végkielégítés a munkavállalónak, ha legkésőbb a munkaviszony megszűnésének időpontjában nyugdíjasnak minősül.

végkielégítés mértéke:

- legalább három év esetén: egyhavi;
- legalább öt év esetén: kéthavi;
- legalább tíz év esetén: háromhavi;
- legalább tizenöt év esetén: négyhavi;
- legalább húsz év esetén: öthavi;
- legalább huszonöt év esetén: hathavi átlagkereset összege.

1992. évi XXII. törvény

Törvények, rendeletek:

Törvények	
1952. évi IV. törvény	a házasságról, a családról és a gyámságról
1959. évi IV. törvény	a Polgári törvénykönyvről
1978. évi IV. törvény	A Büntető törvénykönyvről
1990. évi LXV. törvény	a helyi önkormányzatokról
1991. évi IV. törvény	a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról
1992. évi XXII. törvény	a Munka Törvénykönyvéről
1993. évi III. törvény	a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
1993. évi CX. törvény	a honvédelemről
1995. évi CXVII. törvény	a személyi jövedelemadóról
1997. évi XXXI. törvény	a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
1997. évi LXXX. törvény	a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről
1997. évi LXXXI. törvény	a társadalombiztosítási nyugellátásról
1997. évi LXXXIII. törvény	a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól
1997. évi CLIV. törvény	az Egészségügyről
1998. évi XXVI. törvény	a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
1998. évi LXXXIV. törvény	a családok támogatásáról
2004. évi CXXIII. törvény	a Start kártyáról
2005. évi CLXXIV. törvény	a fiatalok életkezdesi támogatásáról
2007. évi LXXXIV. törvény	a rehabilitációs járadékról

Rendeletek	
33/1992. (XII. 23.) NM rendelet	a terhesgondozásról
164/1995. (XII. 27.) Kormányrendelet	a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről
181/1996. (XII. 6.) Kormányrendelet	a korengedményes nyugdíjazásról
149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet	a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
133/1997. (VII. 29.) Kormányrendelet	a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
223/1998. (XII. 30.) Kormányrendelet	a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól
261/2002. (XII. 18.) Kormányrendelet	a nevelőszülői, a hivatásos nevelőszülői és a helyettes szülői jogviszony egyes kérdéseiről
387/2007 (XII. 23.) Kormányrendelet	az egészségkárosodott személyek szociális járadékairól

Függelék

Az egyes ellátások 2009. évi összegei

anyasági támogatás: összege azonos az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (2010-ben 28.500 Ft) 225%-ával, ikergyermek esetén 300%-ával.

ápolási díj (2010. január 1-től)

1 alanyi jogon:	28.500 Ft
2. méltányosság	22.800 Ft
3. fokozott ápolást igénylő esetén	37.050 Ft

családi adókedvezmény:

három vagy több eltartott esetén havi	4.000 Ft

gépkocsi átalakítási támogatás:

az átalakítás költsége, legfeljebb	30.000 Ft

gépkocsi szerzési támogatás: a vételár, vagy a vám és általános forgalmi adó együttes költségeinek 60%-a, legfeljebb

300.000 Ft

gyermekgondozási segély:

28.500 Ft

gyermeknevelési támogatás:

28.500 Ft

fogyatékosági támogatás:

65%-os mértékű: 18.525 Ft

80%-os mértékű: 22.800- Ft

közlekedési támogatás: évi alapösszege

7.000 Ft

Életkor év	Tanul, dolgozik támogatás Ft/év	Inaktív támogatás Ft/év
1-62	24.500	7.000
62-	7.000	7.000

Életkor év	Tanul, dolgozik és kiskorú eltartásáról is gondoskodik támogatás Ft/év	Inaktív támogatás, ha kiskorú eltartásáról is gondoskodik Ft/év
1-62	28.000	10.500
62-	10.500	10.500

minimálbér: **73.500 Ft**

családi pótlék

- egy gyermekes család esetén **12.200 Ft**
- egy gyermeket nevelő egyedülálló esetén **13.700 Ft**
- két gyermekes család esetén (gyermekenként) **13.300 Ft**
- két gyermeket nevelő egyedülálló esetén (gyermekenként) **14.800 Ft**
- három vagy többgyermekes család esetén (gyermekenként) **16.000 Ft**
- három vagy több gyermeket nevelő egyedülálló esetén (gyermekenként) **17.000 Ft**
- tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek esetén **23.300 Ft**
- tartósan beteget, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén, **25.900 Ft**
- a tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos személy esetén **20.300 Ft**
- a gyermekotthonban, a javítóintézetben vagy büntetés-végrehajtási intézetben lévő gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló, valamint szociális intézményben élő, nevelőszülőnél, hivatásos nevelőszülőnél elhelyezett gyermek esetén, valamint a saját jogon ellátásban részesülő nagykorú személy esetén **14.800 Ft**

öregségi nyugdíj legkisebb összege: 2010. január 1-től **28.500 Ft**